

Nomopress.

Το δικό σου ανεξάρτητο πολιτικό περιοδικό.

“...Τα εύκολα συνθήματα είναι ζημιόγona και μας υπνωτίζουν, που στο τέλος γινόμαστε παθητικοί παίχτες σε ένα σύστημα που αποφασίζουν άλλοι για εμάς.”

-Editorial σελ.02

📍 Κινύρα 1, Τ.Κ 1102
Λευκωσία - Κύπρος
☎ +357 22 678 670
✉ contact@nomoplatform.cy

www.nomoplatform.cy

ISSN 2672-8680 (Έντυπη Μορφή)
ISSN 2672-8699 (Ηλεκτρονική Μορφή)

**Κατά νόμον υπεύθυνος
περιοδικού:**

Νικόλας Κυριακίδης

Επιμέλεια/διόρθωση κειμένων:

Γιώργος Ησαΐα

Σχεδιασμός & Σελιδοποίηση:

Άντρη Βουτουρή

Περιεχόμενα.

Editorial	02
Κράτος Δικαίου στην Κύπρο: Αναγκαία η αυτοκριτική και η εποικοδομητική διάθεση	04
Το ανέλεγκτο του Γενικού Εισαγγελέα και η ανάγκη για εκσυγχρονισμό	10
Η Διάρκηση των Εξουσιών και η ανάγκη Συνταγματικής Μεταρρύθμισης	13
Βασικά εργαλεία συμμετοχής στις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής	15
Ψηφιοποίηση, αυτοματοποίηση και αποκέντρωση της δημοκρατίας	18
Διαφύλαξη της Ευρωπαϊκής Δημοκρατίας	20
Νομοθεσία ρύθμισης της δραστηριότητας του lobbying στην Κύπρο	22
Η σημασία των κοινωνικών επιχειρήσεων και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη τοπικών και διεθνών αγορών	24
Ενιαία Εθνική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών	26
Από επικυρωτική σε κυβερνώσα η κυπριακή Βουλή	29
Βιβλιοκριτική: Ο Θεσμός της Βουλής των Αντιπροσώπων	32
Ποδηλατώντας προς την αλλαγή	34
Απολιτίκ επικοινωνία και λαϊκισμός	36
Κλειδί στη διαφάνεια το 4ο Cyprus Forum	38

Editorial.

Του Νικόλα Κυριακίδη

Στη Φάρμα των Ζώων του Όργουελ, υπάρχουν πολλοί παραλληλισμοί με το σημερινό πολιτικό μας σύστημα. Ένας από τους πιο έξυπνους είναι το εξής: Τα ζώα έκαναν επανάσταση εναντίον των ανθρώπων και τα γουρούνια, ως τα πιο έξυπνα ζώα, ανάλαβαν την εξουσία. Δημιούργησαν μάλιστα και ένα κίνημα, τον Ανιμαλισμό, ο οποίος είχε Εφτά Εντολές. Τα υπόλοιπα ζώα της φάρμας και ιδίως τα πιο κουτά, τα πρόβατα, οι κότες, τα παπιά, στάθηκε αδύνατο να αποστηθίσουν τις Εφτά Εντολές. Ο Χιονάτος, ο ηγέτης των γουρουνιών, έπειτα από βαθιά σκέψη ανακοίνωσε πως οι Εφτά Εντολές θα περιορίζονταν σ' ένα απλό ρητό, δηλαδή:

«Τα τετράποδα είναι καλά, τα δίποδα είναι κακά».

Όπως είπε, μέσα σ' αυτό περιεχόταν η βασική αρχή του Ανιμαλισμού, κι όποιος το έβαζε καλά μέσα του θα ήταν απρόσβλητος στις ανθρώπινες επιδράσεις. Στην αρχή τα πουλιά διατύπωσαν αντιρρήσεις επειδή και κείνα είχαν δυο πόδια, αλλά ο Χιονάτος τα καθόσυχασε πως το θέμα δεν ήταν τέτοιο. Οι φτερούγες των πουλιών, σύντροφοι, τους είπε, είναι όργανα που χρησιμεύουν στο πέταγμα, δεν είναι όργανα που κάνουν δουλειές. Πρέπει, λοιπόν, να τα θεωρείται σαν πόδια. Τα όργανα που κάνουν τον Άνθρωπο να ξεχωρίζει, είναι τα χέρια. Με τα χέρια κάνει όλο το κακό.

Τα πουλιά δεν πολυκατάλαβαν τα λόγια του Χιονάτου, αλλά δέχτηκαν την ερμηνεία του. Όλα τα ζώα, ακόμη και τα ταπεινότερα, στρώθηκαν να αποστηθίσουν το καινούργιο ρητό. «Τα τετράποδα είναι καλά, τα δίποδα

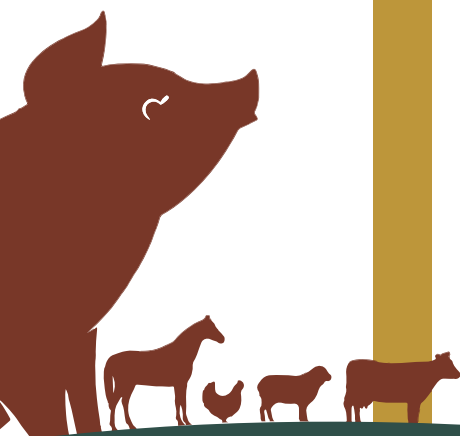
είναι κακά», το οποίο γράφτηκε στον τελευταίο τοίχο της σιταποθήκης, πάνω από τις Εφτά Εντολές και με πιο μεγάλα γράμματα. Τα πρόβατα, από τη στιγμή που έμαθαν το ρητό απέξω, το αγάπησαν τόσο πολύ που κάθε φορά που έβοσκαν στο λιβάδι άρχιζαν όλα μαζί να το βελάζουν: «Τα τετράποδα είναι καλά, τα δίποδα είναι κακά, τα δίποδα είναι κακά!» Αυτό κρατούσε ώρες κι ούτε που τα κούραζε καθόλου.

Είναι τόσο παραστατικός ο τρόπος γραφής του Όργουελ, που δεν χρειάζεται καμία ανάλυση. Μόνο να αντιληφθούμε ότι τα εύκολα συνθήματα είναι ζημιογόνα και μας υπνωτίζουν, που στο τέλος γινόμαστε παθητικοί παίχτες σε ένα σύστημα που αποφασίζουν άλλοι για εμάς.

Πρακτικά, πρέπει να συμμετέχουμε στην παραγωγή πολιτικής!

Να ξέρουμε (και να ζητούμε) τις συγκεκριμένες θέσεις των κομμάτων σε κάθε θέμα, να μαθαίνουμε τι συζητείται στη βουλή, να βλέπουμε τι λύσεις βρίσκουν σε άλλες χώρες, να διαμορφώνουμε εποικοδομητική και τεκμηριωμένη άποψη και να την καταθέτουμε με την κάθε ευκαιρία.

Αυτό προσπαθούμε τόσα χρόνια να κάνουμε στο **Oxygono**. Το Oxygono το οποίο μετά από 12 χρόνια ζωής, θα μετονομαστεί από την 1η Ιανουαρίου του 2024 σε **Oxygen for Democracy** για να είναι πιο ξεκάθαρη η αποστολή του στο όνομά του. Συνεχίζουμε τις δράσεις μας με το 4ο **Cyprus Forum**, το **Cyprus**

Forum Cities, την παρουσία μας σε Βρυξέλλες, Λονδίνο και Ουάσιγκτον και την άσκηση πίεσης για σωστή εφαρμογή της νομοθεσίας του lobbying, πιο ανοικτό κοινοβούλιο, βελτίωση της διαδικασίας των δημοσίων διαβουλεύσεων και άλλα. Μας χαροποίησε επίσης ιδιαίτερα το ότι αναφορές από το υπόμνημα που υπέβαλε το Οxygono στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμπεριλήφθηκαν στο Rule of Law Report του 2023 για την Κύπρο.

Όσον αφορά το **Nomopress**, συνεχίζουμε με τη 2η του έκδοση και θέλουμε το επόμενο διάστημα το περιοδικό από ετήσιο να γίνει εξαμηνιαίο, τριμηνιαίο και σε βάθος πενταετίας μηνιαίο. Όπως έγραφα στο περσινό editorial, «Ελπίζω πραγματικά, το Nomopress να αποτελέσει ένα βήμα για πολίτες και πολιτικούς να έρθουν πιο κοντά γιατί αυτό είναι το υγιές και μακροπρόθεσμα είναι πιο επωφελές και για τους δύο.» Σε ένα βιβλίο του 2018 που διάβασα πρόσφατα, το How Democracies Die του Steven Levitsky, μου άρεσε το εξής απόσπασμα και ελπίζω όλοι οι παίχτες στον χώρο παραγωγής πολιτικής να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε λίγο διαφορετικά, γιατί πραγματικά η δημοκρατία μας είναι πιο εύθραυστη από ποτέ.

«Σκεφτείτε τη δημοκρατία ως ένα παιχνίδι που θέλουμε να συνεχίσουμε να παίζουμε επ' αόριστο. Για να διασφαλιστούν οι μελλοντικοί γύροι του παιχνιδιού, οι παίχτες πρέπει να απόσχουν από το να ανταγωνιστούν την άλλη ομάδα σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αυτή να αρνηθεί να παίξει ξανά αύριο. Αυτό σημαίνει ότι παρόλο που τα άτομα παίζουν για να κερδίσουν, πρέπει να το κάνουν με έναν βαθμό αυτοσυγκράτησης. Σε έναν αγώνα ποδοσφαίρου, παίζουμε ανταγωνιστικά, αλλά ξέρουμε να μην κάνουμε υπερβολικά βίαια φάουλ. Στο κάτω κάτω, εμφανίζεσαι στο πάρκο για να παίξεις έναν αγώνα ποδοσφαίρου, όχι για να τσακωθείς. Στην πολιτική, αυτό σημαίνει συχνά αποφυγή βρώμικων κόλπων ή σκληρών τακτικών στο όνομα του ευγενούς παιχνιδιού».

oxygen.
for Democracy

Nomopress.

ΤΟ ΝΟΜΟΠΛΑΤΦΟΡΜ

Στα 2 χρόνια παρουσίας του Nomplatform, ακολούθησαν τη δράση μας αρκετοί χρήστες, ανατρέχοντας τόσο στις διαδικασίες κατάθεσης και συζήτησης σχεδίων νόμου, όσο και στην ειδησεογραφική μας ενημέρωση. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, πετύχαμε τα ακόλουθα:

ΝΟΜΟΠΛΑΤΦΟΡΜ

σε αριθμούς.

//χρήστες
60.000+

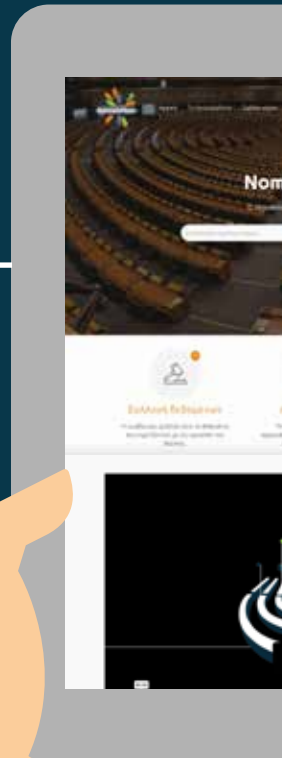
//προβολές
σελίδας
230.000+

//περίοδοι
σύνδεσης
100.000+

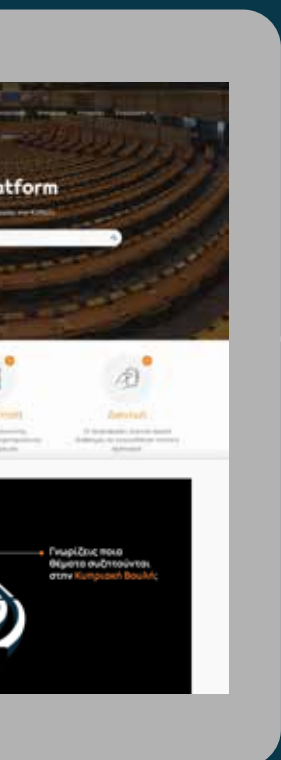

//μέση διάρκεια
περιόδου
σύνδεσης
02:10λ.

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ.

Για εμάς, αυτοί οι αριθμοί είναι σημαντικοί. Καταδεικνύουν την ανάγκη μερίδας της κυπριακής κοινωνίας, για έγκυρη και έγκαιρη κοινοβουλευτική ενημέρωση, ενώ παράλληλα μας δίνουν δύναμη να συνεχίσουμε να παρέχουμε την ίδια ποιοτική πληροφόρηση στους χρήστες της πλατφόρμας μας.

// σχέδια νόμου
1200+

// άρθρα
1600+

// εγγραφές γενικού
newsletter
1000+

// εγγραφές
exclusive
newsletter
100+

Γίνε μέρος της #NOMOπαρέας μας,
εγγράψου στο εβδομαδιαίο newsletter!

ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ: ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

της συντακτικής ομάδα του Oxygono*

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε στις 5 Ιουλίου 2023 την έκθεση για το Κράτος Δικαίου στην Κυπριακή Δημοκρατία¹, μέσω της οποίας καλεί το κράτος μας να προβεί σε συμμορφωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες να συνάδουν με τις ευρωπαϊκές Αρχές και πρότυπα. Όπως διαφαίνεται από τις αναφορές στην Έκθεση, ο οργανισμός Oxygono συνέβαλε στην ανάδειξη ριζικών προβλημάτων για το Κράτος Δικαίου κατά τη διαδικασία υποβολής απόψεων.

Ειδικότερα, ο οργανισμός μας, συνέβαλε στην ανάδειξη των ακόλουθων ζητημάτων:

- (α) το νομοσχέδιο για την αυτονόμηση της Νομικής Υπηρεσίας², το οποίο έχει κατατεθεί στη Βουλή, δεν προβλέπει τη σαφή διάκριση μεταξύ συμβουλευτικού και εισαγγελικού ρόλου,
- (β) απουσιάζει το θεσμικό αντίβαρο όσον αφορά την επανεξέταση των αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα στις περιπτώσεις άσκησης ασκήσει ή μη άσκησης δώξεων,
- (γ) εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης, ιδίως όσον αφορά τις καθυστερήσεις αλλά και την πρόσληψη και αξιολόγηση των δικαστών και
- (δ) απαιτείται περαιτέρω δράση για να επιτευχθεί πρόοδος σχετικά με τις δημόσιες διαβουλεύσεις, την εφαρμογή της νομοθεσίας ρύθμισης του lobbying κλπ.

Όσον αφορά την αξιολόγηση της έκθεσης, καταρχάς πρέπει να τη δούμε με διάθεση αυτοκριτικής, χωρίς έντονες επικρίσεις εκατέρωθεν. Ακόμη και ψηλά να ήμασταν στους δείκτες διαφάνειας, πάλι θα έπρεπε να επιδιώκουμε να βελτιωθούμε, πόσο μάλλον τώρα που είμαστε στις τελευταίες θέσεις. Η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι σημαντική, αφενός γιατί όταν υπάρχει αξιοκρατία και διαφάνεια, είναι καλά θεμελιωμένο στη βιβλιογραφία, ότι τα κράτη ευημερούν. Αφετέρου, σε ένα κράτος δικαίου υπάρχει κοινωνική συνοχή, λιγότερες διαμάχες, ενώ η εικόνα μας στο εξωτερικό θα είναι αξιόπιστη.

Όπως αναφέρεται στη σύνοψη του κεφαλαίου για την

Κύπρο, κάποιες από τις βασικότερες συστάσεις που καταγράφονται είναι οι εξής:

- (α) ενίσχυση της ανεξαρτησίας και της λογοδοσίας της εισαγγελικής αρχής, μεταξύ άλλων παρέχοντας τη δυνατότητα επανεξέτασης αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα να μην ασκήσει δίωξη ή να αναστείλει διαδικασίες, λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές αρχές της ανεξαρτησίας και της αυτονομίας της εισαγγελίας,
- (β) διασφάλιση πως η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς που δημιουργήθηκε πρόσφατα έχει τους οικονομικούς πόρους, το προσωπικό και τις τεχνικές δυνατότητες και πόρους να εκπληρώσει αποτελεσματικά τις αρμοδιότητες της και
- (γ) υιοθέτηση πλαισίου για αποτελεσματική και έγκαιρη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη όσον αφορά τη νομοθετική διαδικασία, και διασφάλιση της εφαρμογής του.

Όσον αφορά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε σχέση με την Έκθεση για το 2022, ξεχωρίζει η αναφορά πως δεν καταγράφηκε πρόοδος σε σχέση με τη θέσπιση κανόνων για τη διαφάνεια για τα περιουσιακά στοιχεία εκλεγμένων αξιωματούχων ώστε να υπάρχει τακτική και ολοκληρωμένη καταχώριση των στοιχείων τα οποία να επιβεβαιώνονται πλήρως και σε τακτική βάση.

Ωστόσο, καταγράφεται σημαντική πρόοδος στη διασφάλιση πως οι μεταρρυθμίσεις για τον τρόπο διορισμού των δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου συνάδουν με τις σχετικές ευρωπαϊκές αρχές και τη γνώμη της Επιτροπής της Βενετίας. Καταγράφεται επίσης μερική πρόοδος όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της σύνθεσης του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου και τη διασφάλιση πως συνάδει με τις ίδιες αρχές. Μερική πρόοδος έχει καταγραφεί ακόμα όσον αφορά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διερεύνησης και των αποφάσεων υποθέσεων διαφθοράς σε υψηλό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης του γραφείου του Γενικού Εισαγγελέα και της οικονομικής του ανεξαρτησίας.

¹ 2023 Rule of Law Report Country Chapter on the rule of law situation in Cyprus, https://www.nomoplatform.cy/wp-content/uploads/2023/07/31_1_52612_coun_chap_cyprus_en.pdf
² Nomoplatform, Ο περί της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας Νόμος του 2023, <https://www.nomoplatform.cy/bills/o-peri-tis-nomikis-ypiresias-tis-dimokratias-nomos-toy-2023/>

Μερική πρόοδος καταγράφεται επίσης σε σχέση με την ενίσχυση των κανονισμών για την βελτίωση της ανεξαρτησίας των δημόσιων μέσων ενημέρωσης, καθώς και στη βελτίωση του πλαισίου για τη δημόσια διαβούλευση στη νομοθετική διαδικασία.

Κατά την άποψή μας, το πιο σημαντικό ζήτημα που εγείρεται στην Έκθεση είναι αυτό της απουσίας μηχανισμών ελέγχου της Εισαγγελίας. Η εισήγησή μας είναι να ζητηθεί άμεσα τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης, όπως ορθά έγινε κατά τη διαδικασία μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης.

Το Οχγγοπο έχει συστήσει μία ομάδα ειδικών από την Κύπρο και το εξωτερικό για περαιτέρω επιστημονική ανάλυση των προβλημάτων για το κράτος δικαίου που ανακύπτουν από τις ανέλεγκτες εξουσίες της Εισαγγελίας και διερεύνηση των ιδανικότερων πιθανών μηχανισμών ελέγχου. Τα πορίσματα της εν λόγω εργασίας θα παρουσιαστούν, ανάμεσα σε άλλα θέματα σχετικά με το κράτος δικαίου, στο Cyprus Forum 2023, το οποίο θα πραγματοποιηθεί στις 29 και 30 Σεπτεμβρίου.

Ως οργανισμός, χαιρετίζουμε όλες τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έγιναν μέχρι τώρα και συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων για ένα πραγματικό κράτος δικαίου στην Κύπρο, όπως η δικαστική μεταρρύθμιση, ο διορισμός ανεξάρτητων λειτουργών στην Αρχή κατά της Διαφθοράς και η νομοθετική ρύθμιση της δραστηριότητας του lobbying.

*Το Οχγγοπο είναι ένας μη κερδοσκοπικός μη κυβερνητικός οργανισμός που εγγράφηκε το 2014 και έχει έδρα την Κύπρο. Εργάζεται στο να βελτιώσει τη διαδικασία χάραξης πολιτικής στην Κύπρο και όχι μόνο προκειμένου να την καταστήσει πιο συμμετοχική, διαφανή και επιστημονική. Ο οργανισμός δεν εκφράζει συγκεκριμένη άποψη. Η ιδέα και το όραμα του Οχγγοπο είναι πάνω από κάθε άτομο το οποίο συμμετέχει στις δράσεις του. Το Οχγγοπο παρέχει την πλατφόρμα για να ακουστούν διαφορετικές απόψεις. Πέραν από τα διάφορα projects που συμμετέχει το Οχγγοπο σχετικά με τη βελτίωση των δημοκρατικών θεσμών, τα κύρια έργα του είναι το Cyprus Forum, το Cyprus Forum Cities, το Nomoplatform και το Procedural Law Unit annual symposium.

Nomoplatform Exclusive Newsletter

Με την εγγραφή σας στις αποκλειστικές κοινοβουλευτικές μας υπηρεσίες, θα λαμβάνετε εξειδικευμένη ειδησεογραφική και νομοθετική ενημέρωση για τις δράσεις των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και τις αποφάσεις της Ολομέλειας.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε στε μαζί μας στο contact@nomoplatform.cy.

**Μείνετε ενήμεροι και μάθετε
πρώτοι όλα όσα αφορούν εσάς
και τον Οργανισμό σας!**

ΤΟ ΑΝΕΛΕΓΚΤΟ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ

του Μιχάλη Τσαγαρίδη*

Σύμφωνα με το άρθρο 113(2) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, «ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας έχει εξουσίαν κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιον συμφέρον να κινεί, διεξάγει, επιλαμβάνει και συνεχίζει ή διακόπτει οιαδήποτε διαδικασίαν ή διατάσσει δίωξιν καθ' οιουδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι' οιονδήποτε αδίκημα». Επιπλέον, το άρθρο 112(2) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας προνοεί ότι «η νομική υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητος υπηρεσία μη υπαγόμενη εις οιονδήποτε υπουργείον».

Ωστόσο, το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας –σε αντίθεση με την επικρατούσα δημοσία εντύπωση– δεν ενέχει οιονδήποτε άρθρο που να καθιστά τον Γενικό Εισαγγελέα ρητά ανέλεγκτο. Αντιθέτως, το Σύνταγμα προβλέπει ότι ο Γενικός Εισαγγελέας δύναται να ελεγχθεί και να παυθεί για λόγους «αναρμόστου συμπεριφοράς»³ –χωρίς όμως το κράτος μας να έχει θεσπίσει συγκεκριμένα κριτήρια και λειτουργίσιμες σχετικές διαδικασίες.

Η εγκαθίδρυση του Ανελέγκτου

Το νομικό πλαίσιο που καθιστά ανέλεγκτο τον Γενικό Εισαγγελέα στη χώρα μας έχει εγκαθιδρυθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο μέσω μιας σειράς από παρωχημένες αποφάσεις του. Σύμφωνα με τις εν λόγω αποφάσεις «δεν υπάρχουν προϋποθέσεις ή περιορισμοί»⁴ στον τρόπο με τον οποίο ο Γενικός Εισαγγελέας επιλέγει να ασκήσει την «απόλυτη και μη ελεγχόμενη»⁵ εξουσία του και δύναται μάλιστα να την ασκεί «χωρίς να αποδίδει οιαδήποτε αιτιολόγηση»⁶. Συνοπτικά, είναι «ο απόλυτος κριτής του Δημοσίου

Συμφέροντος»⁷ και δεν δύναται να ελέγχεται ούτε από τη δικαστική εξουσία μέσω δικαστικού ελέγχου⁸ (judicial review) ούτε από τη νομοθετική εξουσία μέσω κοινοβουλευτικού ελέγχου⁹ (parliamentary scrutiny).

Το παρών νομικό πλαίσιο που απαλλάσσει τον Γενικό Εισαγγελέα από πάσαν είδος ελέγχου αντίκειται στα Ευρωπαϊκά, Κοινοπολιτειακά και διεθνή πρότυπα, καθώς επίσης εγείρει μεγάλους κινδύνους για αυθαιρεσίες, διαφθορά, κατάχρηση εξουσίας, και κατακρευούρηση της ισονομίας, της εμπιστοσύνης του λαού και του Κράτους Δικαίου.

Συνεπώς, το κράτος μας –η εντεταλμένη από τον κυρίαρχο λαό εκτελεστική και νομοθετική εξουσία– θα πρέπει να προβούν σε διορθωτικά εκσυγχρονιστικά μέτρα που να εξορθώσουν την εμπιστοσύνη του λαού, το Κράτος Δικαίου και τη συμμόρφωσή της χώρας μας με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς αρχές και πρότυπα.

Η μεταστροφή που επέβαλε το Ανακτοσυμβούλιο στην κοινοπολιτεία

Η διακριτική ευχέρεια και η ανεξαρτησία που παρέχει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στην κατηγορούσα αρχή της χώρας παρέχονται ομοίως σε πληθώρα κοινοπολιτειακών χωρών¹⁰. Σύμφωνα με σχετική μελέτη του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, μεταξύ αυτών των χωρών είναι οι Γκάνα, Μπαρμίντον, Τζαμάικα, Σαμόα, Φίτζι και Μαυρίκιος¹¹.

Τα Ανώτατα Δικαστήρια των εν λόγω χωρών υιοθετούσαν στο παρελθόν όμοιες με της Κυπριακής Δημοκρατίας ερμηνείες, καθιστώντας τις εθνικές τους

3 Άρθρο 112(4), Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

4 "There are no conditions or restrictions imposed by this article [113.2] as to how he [the Attorney General] will discontinue criminal proceedings", απόσπασμα της απόφασης του Δικαστηρίου Police v. Athienitis (1983) 2 C.L.R. 194

5 "The Attorney General's discretion is absolute and not reviewable", απόσπασμα της απόφασης του Δικαστηρίου Police v. Athienitis (1983) 2 C.L.R. 194

6 "Attorney General can, in the exercise of his powers under Article 113.2 of the Constitution, discontinue a case without without affording any reasons", απόσπασμα της απόφασης του Δικαστηρίου Police v. Athienitis (1983) 2 C.L.R. 194

7 "[The Attorney General] is the sole arbiter of public interest", απόσπασμα της απόφασης του Δικαστηρίου Police v. Athienitis (1983) 2 C.L.R. 194

8 Αποτυχίες καταβληθείσες προσπάθειες να ελεγχθούν δικαστικώς αποφάσεις του Γενικού Εισαγγελέα έλαβαν «είτε τη μορφή προσφυγής δύναμις του άρθρου 146 του Συντάγματος (βλ. π.χ. Xenofontos v. Republic, 2 R.S.C.C. 89) είτε αίτησης για εξασφάλιση προνομακού εντάλματος certiorari, τύπου prohibition και mandamus (βλ. π.χ. In Re Tsooulias (1984) 1 CLR 885, Έλλινος v. Δημοκρατίας (1989) 1 C.L.R. 17 και Αστυνομία v. Αθηνάϊτη (1983) 2 ΑΛΑ. 194) είτε παραπομπής για γνώμη από το Ανώτατο Δικαστήριο σε ποινική υπόθεση δύναμις του άρθρου 148 του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου, Κεφ. 155, όπως π.χ. έγινε στην υπόθεση Police v. Athienitis (1983) 2 C.L.R. 194».

Απόσπασμα από «Το ανέλεγκτο του Γενικού Εισαγγελέα ή μήπως καλύτερα μια αναχρονιστική παρερμηνεία των 24 εξουσιών του; – Ανάγκη για εκσυγχρονισμό;» (2022), Δημήτρης Αραούζος

9 Γενικός Εισαγγελέας v. Βουλή των Αντιπροσώπων, Προσφυγή Αρ. 4/2021

10 Άρθρα 94 (3) και 94 (6) του Συντάγματος της Τζαμάικας, Άρθρα 187 (1) και 187 (4) του Συντάγματος της Γκάνας, Άρθρα 72 (3) και 72 (6) του Συντάγματος του Μαυρίκιου, και Άρθρα 117 (8) και 117 (10) του Συντάγματος του Φίτζι

11 Osita Mba "Judicial Review of the Prosecutorial Powers of the Attorney-General in England and Wales and Nigeria: an Imperative of the Rule of Law" (2010) Oxford U Comparative L Forum 2 at ouclf.law.ox.ac.uk.

εισαγγελικές κατηγορούσες αρχές δικαστικώς ανέλεγκτες, όπως και η Κύπρος. Τα πολλαπλά προβλήματα που ενέχουν αυτοί οι συλλογισμοί υπέδειξε στις εν λόγω χώρες το Ανακτοσυμβούλιο (Privy Council)¹² μέσω πληθώρας δικαστικών του αποφάσεων¹³.

Ως αποτέλεσμα, παρά τη συνταγματική διακριτική ευχέρεια, αποκλειστική αρμοδιότητα και ανεξαρτησία των εισαγγελικών δικαστικών αρχών του Μαυρικού, της Γκάνας, του Μπαρμπάντος, της Σαμόας και των Φίτζι να διαχειρίζονται κατά την κρίση αυτών προς το δημόσιο συμφέρον τις ποινικές διαδικασίες, όπως και ο Γενικός Εισαγγελέας στην Κυπριακή Δημοκρατία, εντούτοις στις εν λόγω χώρες οι εξουσίες αυτές υπόκεινται πλέον σε δικαστικό έλεγχο (judicial review).

Το δίκαιο και οι αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σύμφωνα με το Άρθρο 19(1) της Συνθήκης του Μάαστριχτ, επίσημα γνωστή ως Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Κράτη Μέλη έχουν την υποχρέωση να παρέχουν τα αναγκαία ένδια μέσα που να διασφαλίζουν «πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης» συμπεριλαμβανομένου: (ι) των ατομικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, (ιι) της αρχής του Κράτους Δικαίου και (ιιι) της αρχής καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των κρατών.

Σύμφωνα με την ερμηνεία και συγκεκριμενοποίηση της Συνθήκης μέσω δικαστικών αποφάσεων του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁴, η επιτομή της έννοιας του Κράτους Δικαίου είναι ο δικαστικός έλεγχος¹⁵ και η Συνθήκη με βάση το Άρθρο 19(1) υποχρεώνει τα Κράτη Μέλη και τα εθνικά δικαστήρια να παρέχουν αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο και πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

Το Άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρει ότι «κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το Δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου». Ως εκ τούτου, όταν ο Γενικός Εισαγγελέας αποφασίζει την αυθαίρετη αναστολή ή μη άσκηση δίωξης σε υπόθεση, όπου υφίσταται θύμα εγκληματικής πράξης, προκύπτει παραβίαση του Άρθρου 47 του εν λόγω Χάρτη, αφού το θύμα αποστερείται της δυνατότητας προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου και του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη. Συνεπώς, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο¹⁶ και πραγματική δικαστική προστασία¹⁷ κατά αυθαίρετων αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα να αναστέλλει ή να μην ασκεί δίωξεις.

Σε ότι αφορά στην καλόπιστη συνεργασία μεταξύ των κρατών της Ένωσης, σύμφωνα με το Δικαστήριο της

Ευρωπαϊκής Ένωσης για να θεωρηθεί ένα κράτος αξιόπιστο ώστε να εκδίδει Ευρωπαϊκά Εντάλματα Σύλληψης πρέπει να δύναται η υποβολή των σχετικών αξιολογήσεων και αποφάσεων της εθνικής εισαγγελικής αρχής που επιθυμεί να εκδώσει το ένταλμα υπό δικαστικό έλεγχο από ανεξάρτητο εθνικό δικαστήριο¹⁸. Η Κύπρος, στην οποία ο Γενικός Εισαγγελέας δεν υπάγεται σε δικαστικό έλεγχο, δεν πληροί την εν λόγω προϋπόθεση και επομένως, με βάση το παραπάνω πλαίσιο, δεν θα πρέπει να καθίσταται αξιόπιστη για να εκδίδει Ευρωπαϊκά Εντάλματα Σύλληψης.

Παράλληλα, σύμφωνα με το Άρθρο 4(2) του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16 ης Δεκεμβρίου 2020 περί γενικού καθεστώτος αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης, ένα κράτος για να θεωρείται κράτος δικαίου με τις απαραίτητες ασφαλιστικές δικλίδες για αποτροπή και καταπολέμηση της διασπάθισης ευρωπαϊκού χρήματος πρέπει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την «εύρυθμη λειτουργία των ανακριτικών και εισαγγελικών αρχών σε σχέση με τη διερεύνηση και δίωξη της απάτης, συμπεριλαμβανομένης της φορολογικής απάτης, της διαφθοράς ή άλλων παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης» και ειδικότερα τον «αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο, από ανεξάρτητα δικαστήρια, των πράξεων ή παραλείψεων των [εν λόγω] αρχών». Η Κύπρος, στην οποία ο Γενικός Εισαγγελέας δεν υπάγεται σε δικαστικό έλεγχο, δεν πληροί την εν λόγω προϋπόθεση και επομένως, με βάση το παραπάνω πλαίσιο που υιοθετήθηκε πρόσφατα, δεν θα πρέπει να θεωρείται ικανή να διαχειρίζεται Ευρωπαϊκό χρήμα, γεγονός που δύναται να εγείρει μεγάλα προβλήματα για τη χώρα μας και την πρόσβαση της σε ευρωπαϊκά κονδύλια στο άμεσο μέλλον -ομοίως με τις Πολωνία και Ουγγαρία στις οποίες, εντός του Ιουλίου 2023, επιβλήθηκαν κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσύρθηκαν ευρωπαϊκά κονδύλια λόγω ελλειμμάτων κράτους δικαίου.

Όπως αναγράφει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην φετινή έκθεσή της για το Κράτος Δικαίου στην Κύπρο -επικαλούμενη σχετικό υπόμνημα που υποβλήθηκε από τον μη κυβερνητικό οργανισμό Οχγγο- «η απουσία της δυνατότητας ελέγχου των αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα σχετικά με τη μη κίνηση δίωξης ή τη διακοπή διαδικασίας εγείρει ανησυχίες. Σύμφωνα με στοιχεία του πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2022, η Κύπρος είναι το μοναδικό κράτος μέλος στο οποίο δεν προβλέπεται καμία μορφή ελέγχου των εν λόγω αποφάσεων [...] Σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, η απουσία

¹² Δικαστήριο που εξετάζει εφέσεις επί αποφάσεων Ανωτάτων Δικαστηρίων κρατών μελών της Κοινοπολιτείας όχι όμως της Κυπριακής Δημοκρατίας.

¹³ Mohit V Director of Public Prosecutions of Mauritius [2006] UKPC 20 και Attorney General of Fiji v Director of Public Prosecutions.

¹⁴ Ενδεικτικές σχετικές αποφάσεις: Case C-64/16 ASJP παράγραφοι 32, 33, 36 και Case C-72/15 Rosneft παράγραφος 73

¹⁵ "The very existence of effective judicial review designed to ensure compliance with EU law is of the essence of the rule of law" παράγραφος 36, Case C-64/16 ASJP, Court of Justice of the European Union

¹⁶ Άρθρο 19(1), Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

¹⁷ ibid.

¹⁸ "[...] where the law of the issuing Member State confers the competence to issue a European arrest warrant on an authority which, whilst participating in the administration of justice in that Member State, is not itself a court, the decision to issue such an arrest warrant and, inter alia, the proportionality of such a decision must be capable of being the subject, in the Member State, of court proceedings which meet in full the requirements inherent in effective judicial protection." παράγραφος 75, Joined Cases C-508/18 & 82/19 PPU, OG and PI, Court of Justice of the European Union

ένδικων μέσων κατά των αποφάσεων των δημόσιων κατηγορών σχετικά με τη μη δίωξη ενέχει υψηλό κίνδυνο μη λογοδοσίας».

Την ανάγκη για λογοδοσία και δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων της Εισαγγελίας επισημαίνουν και άλλοι διεθνείς οργανισμοί όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)¹⁹ και η Επιτροπή Βενετίας Κράτους Δικαίου του Συμβουλίου της Ευρώπης²⁰.

Η Δομή της Εισαγγελίας - διαχωρισμός και αποκέντρωση

Η GRECO εισηγήθηκε τη μεταρρύθμιση και αποκέντρωση των δομών της νομικής υπηρεσίας ώστε οι Εισαγγελείς να έχουν περισσότερη αυτονομία και ανεξαρτησία στον χειρισμό υποθέσεων υπό την καθοδήγηση θεσμοθετημένων κριτηρίων αξιολόγησης του δημοσίου συμφέροντος -και όχι αυθαιρέτων οδηγιών του Γενικού Εισαγγελέα²¹.

Ως προς τον έλεγχο των αυτόνομων κατώτερων Εισαγγελέων, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, συνιστάται την θέσπιση ιεραρχικού μηχανισμού εφέσεων των αυτόνομων αποφάσεων κατώτερων εισαγγελέων από τους ανώτερους εισαγγελείς και τον Γενικό Εισαγγελέα ως πρώτο στάδιο ελέγχου πριν τον δικαστικό έλεγχο υπό τον οποίο πρέπει να υπόκειται ολόκληρη η δομή της Εισαγγελίας συμπεριλαμβανομένου του Γενικού Εισαγγελέα²².

Τέλος, ο διαχωρισμός των εξουσιών που περιβάλλουν τον Γενικό Εισαγγελέα σε δύο ξεχωριστά πρόσωπα και οργανωτικές δομές -του Δημοσίου Κατηγόρου, αφενός, και του Νομικού Συμβούλου του κράτους, αφετέρου- αποτελεί σημαντικό βήμα προς διόρθωση στρεβλώσεων που προκύπτουν με τη σύγκρουση των δύο αρμοδιοτήτων, όπως για παράδειγμα, όταν υπάρχει υποψία πως κάποιος κυβερνητικό στέλεχος διέπραξε ποινικό αδίκημα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, σε θέμα για το οποίο το κυβερνητικό στέλεχος είχε ζητήσει νομική συμβουλή από τον Γενικό Εισαγγελέα. Ωστόσο, αυτός καθ' αυτός ο διαχωρισμός δεν εγγυάται αυτομάτως τον έλεγχο των δικτυικών εξουσιών που θα ασκούνται πλέον, υπό το νέο σύστημα, από τον Θεσμό του Δημοσίου Κατηγόρου και επομένως, ο διαχωρισμός των εξουσιών που περιβάλλουν τον Γενικό Εισαγγελέα σε δύο ξεχωριστά πρόσωπα και οργανωτικές δομές πρέπει να αποτελέσει κομμάτι μιας ευρύτερης διορθωτικής θεσμικής μεταρρύθμισης εξυγίανσης και εκσυγχρονισμού.

Συμπέρασμα

Η Γενική Εισαγγελία έχει ένα βεβαρημένο ιστορικό γεμάτο ερωτηματικά για τον χειρισμό υποθέσεων και κατάχρηση του ανέλεγκτου του θεσμού το οποίο αντίκειται στα Ευρωπαϊκά, Κοινοπολιτειακά και διεθνή πρότυπα. Η διαφθορά είναι πλέον, δυστυχώς, για τον κυπριακό λαό, ένας αχανής καλοστημένος τραγικός λαβύρινθος που κατακρεουργεί τον κοινωνικό ιστό, το κράτος δικαίου και την δημοκρατία καθώς ο λαός δικαιολογημένα χάνει την πίστη του στην ιδέα της ισονομίας/ισότητας και αξιολογείται ως αμερόληπτης διαφανής εξουσίας.

Συνεπώς, οι εντεταλμένες από τον λαό εκτελεστική και νομοθετική εξουσία της χώρας θα πρέπει να (i) θεσπίσουν ένα θεσμικό πλαίσιο αυστηρών κριτηρίων αξιολόγησης, υποχρεωτικής λεπτομερούς αιτιολόγησης και εξειδίκευσης του δημοσίου συμφέροντος από την Εισαγγελία, (ii) μεταρρυθμίσουν και αποκεντρώσουν τη δομή της Εισαγγελίας, (iii) θεσπίσουν ιεραρχικό μηχανισμό εφέσεων των αυτόνομων αποφάσεων κατώτερων εισαγγελέων από τους ανώτερους εισαγγελείς και τον Γενικό Εισαγγελέα ως πρώτο στάδιο ελέγχου και (iv) τέλος, θεσπίσουν διαδικασίες δικαστικού ελέγχου της Εισαγγελίας, προκειμένου να επέλθει η εξυγίανση και κάθαρση στο σύστημα δικαιοσύνης του τόπου.

*Ο Μιχάλης Τσαγγαρίδης είναι φοιτητής πολιτικής οικονομίας στο Princeton University (Η.Π.Α.) και μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου του Οχγοπο. Έχει αποτελέσει Εκπρόσωπος της Κυπριακής Παιδοβουλής, Σύμβουλος του πανευρωπαϊκού δικτύου οργανώσεων Eurochild και έχει λάβει βραβείο ενεργού πολίτητας υπό την αιγίδα της Πρώτης Κυρίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το 2022-23 του απονεμήθηκε η υποτροφία Princeton Novogratz India Scholar προκειμένου να πραγματοποιήσει έρευνα εννέα μηνών στην Ινδία, ενώ εργάστηκε στο Ινδικό Συμβούλιο Ερευνών για Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις υπό την αιγίδα του G20.

¹⁹ The Independence of Prosecutors in Eastern Europe, Central Asia and Asia Pacific, OECD.

²⁰ Report on European Standards as regards the Independence of the Judicial System: Part II -The Prosecution Service, Venice Commission.

²¹ "The GRECO Evaluation Team would favour reforms aiming at providing the officials dealing with prosecutions (including both law officers and prosecutors) with more autonomy and independence, coupled with the safeguards necessary, to pursue prosecutions in various court instances. To this end, GRECO recommends that reform considerations concerning the Law Office of the Republic include means to strengthen the independence of the prosecutorial functions and the capacity of the individual law officers and prosecutors to conduct their duties in a more autonomous way, guided by the safeguards necessary under the rule of law." παράγραφος 176, Fourth Evaluation Round, Evaluation Report Cyprus.

"Clear and proper mechanisms for challenging prosecutor's decisions not to prosecute before higher prosecutors and before the court should be established" page 104, Recommendation, The Independence of Prosecutors in Eastern Europe, Central Asia and Asia Pacific, OECD.

Η ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

του Δρ. Χρήστου Κυριάκου*

Είναι σαφές ότι για την εύρυθμη λειτουργία μιας φιλελεύθερης δημοκρατίας απαιτείται, μεταξύ άλλων, σαφής διάκριση των τριών βασικών εξουσιών (εκτελεστικής, δικαστικής, νομοθετικής). Ο λόγος είναι πρόδηλος: σε μια ευνομούμενη πολιτεία κανείς δεν πρέπει να συγκεντρώνει υπερβολική εξουσία στα χέρια του και, συνεπώς, κανείς δεν πρέπει να είναι υπεράνω του νόμου - ούτε καν οι λειτουργοί του νόμου, οι νομοθέτες ή οι ασκούντες την εκτελεστική εξουσία. Σε διαφορετική περίπτωση, δεδομένων και των εν μέρει εγωϊστικών προδιαθέσεων της ανθρώπινης ψυχολογίας, υπάρχει ο σοβαρός κίνδυνος να δημιουργηθεί μια παραπαίουσα δυσλειτουργική δημοκρατία, ή ακόμα χειρότερα, μια σταδιακά εκφυλιζόμενη προς τον αυταρχισμό δημοκρατία (π.χ. η Τουρκία του Ερντογάν ή η Ρωσία του Πούτιν).

Η διάκριση των εξουσιών αποτρέπει ακριβώς την συγκέντρωσή υπερβολικής εξουσίας στα χέρια κάποιου, ή κάποιων, καθώς θέτει ασφαλιστικές δικλείδες που επιτρέπουν την ισορροπία εξουσίας (checks and balances) διαμέσου του περιορισμού της συγκέντρωσης εξουσιών και του αλληλοέλεγχου των εξουσιών. Η ισοπολιτεία και ισονομία (δηλαδή η ισότητα στην πολιτεία και η ισότητα ενώπιον του νόμου) συμβάλλει επίσης στον περιορισμό της δυνατότητας κατάχρησης εξουσίας ενώ ενισχύει την λογοδοσία, την υπευθυνότητα και τον υπερκομματικό, συνταγματικό πατριωτισμό.

Η διάκριση των εξουσιών στο Κυπριακό συγκείμενο

Στο Κυπριακό συγκείμενο είναι νομίζω προφανές ότι χρειάζεται κάποια συνταγματική μεταρρύθμιση διότι η αρχή της διάκρισης των εξουσιών δεν απολαύει του σεβασμού που θα έπρεπε. Αν και δεν έχω διαβάσει το δοτό κυπριακό σύνταγμα του 1960, είναι σαφές εκ του αποτελέσματος άσκησης του συντάγματος ότι χρήζει μεταρρυθμιστικών αλλαγών. Είναι ένα σύνταγμα που ξεκάθαρα δίνει υπερεξουσίες στον εκάστοτε πρόεδρο, κάτι που ενίσχυσε και σε επίπεδο πολιτικής κουλτούρας η προσωποπαγής παντοκρατορία Μακαρίου (1960-1977), καθώς και οι μετέπειτα εν πολλοίς μεταμακαριακές, ημετεροκρατούμενες κυβερνήσεις. Το Κυπριακό κράτος από της ιδρύσεως του μέχρι και σήμερα λειτουργούσε, είτε ως προσωποπαγές και συγκεντρωτικό σύστημα άσκησης εξουσίας, κάτι που αποξένωσε μέρος των πολιτών ήδη πριν το 1974, είτε ως φορέας του εκάστοτε

κυβερνώτος κόμματος/κομμάτων/ημετέρων, κάτι που έριχνε αλάτι στις μετεμφυλιακές χαίνουσες πληγές μετά την καταστροφή του 1974.

Βασική συνιστώσα του Κυπριακού συντάγματος είναι ότι ο πρόεδρος έχει αυξημένες εξουσίες, ίσως εν μέρει διότι το σύστημα είναι προεδρική δημοκρατία, ίσως εν μέρει διότι θεωρείτο κατά την σύλληψη του συντάγματος ότι ο Τουρκοκύπριος αντιπρόεδρος με το δικαίωμα αρνησικυρίας θα εξισορροπούσε τις υπερεξουσίες του Ελληνοκύπριου προέδρου. Βέβαια, ακόμη και αν αυτό ισχύει, με την Τουρκοκυπριακή ανταρσία του 1963-4 και την απόσυρση των Τουρκοκυπρίων από τις δομές εξουσίας της Κυπριακής δημοκρατίας, τέτοια δυνατότητα εξισορρόπησης δεν υπάρχει εκ των πραγμάτων.

Οι υπερεξουσίες του προέδρου

Εν προκειμένω, μια κραυγαλέα υπερεξουσία του εκάστοτε προέδρου είναι η δυνατότητα να διορίζει, χωρίς περιορισμούς, κάποιους θα πρόσθεταν κατά το κομματικό και ημετεροκρατικό δοκούν, ανεξάρτητους αξιωματούχους που επανδρώνουν ελεγκτικούς μηχανισμούς (γενική εισαγγελία, γενικός ελεγκτής, γενικός λογιστής, επίτροπους, επιτροπή δημόσιας υπηρεσίας κλπ.). Δεδομένου ότι στην Κύπρο δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί μια εύρωστη πολιτική κουλτούρα προώθησης της ανεξάρτητης γραφειοκρατικής ικανότητας για το καλό της πολιτείας (και των πολιτών, ανεξαρτήτως διακρίσεων), ούτε μια κουλτούρα σεβασμού από την εκτελεστική εξουσία των ανεξάρτητων ελεγκτικών μηχανισμών, κατανοεί κανείς ότι περιορίζεται η ικανότητα των ανεξάρτητων ελεγκτικών μηχανισμών να είναι πραγματικά ανεξάρτητοι και να ασκούν, εξισορροπιστικά, αμερόληπτο αλληλοέλεγχο.

Προς επίρρωση, ας δώσουμε δύο πρόσφατα παραδείγματα. Ο προηγούμενος πρόεδρος διόρισε στην ανώτατη ιεραρχία της νομικής υπηρεσίας δύο πρώην μέλη του δικού του υπουργικού συμβουλίου (!). Είναι ευκόλως νοητό ότι σε μια τέτοια περίπτωση η νομική υπηρεσία ενδεχομένως να μην ήταν πλήρως ανεξάρτητη και αμερόληπτη στον έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας. Ακόμη και να ήταν όμως, το σημαντικότερο είναι ότι η γυναίκα του καίσαρα δεν πρέπει μόνο να είναι αλλά και να φαίνεται τίμια. Δηλαδή δεν θα έπρεπε θεσμικά ο πρόεδρος να έχει

αυτό το δικαίωμα αφού αυτό ενδεχομένως καθιστά την νομική εξουσία δέσμια της εκτελεστικής και προκαλεί καχυποψία στους πολίτες, κάτι που πλήττει την εμπιστοσύνη στο κράτος δικαίου.

Ένα δεύτερο πρόσφατο παράδειγμα είναι οι αδιαφανείς διορισμοί σε προεδρικό και σε υπουργεία (συμβούλων κ.α.) ανθρώπων που είτε δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που θέτει ο κοινός νους (δηλαδή πτυχίο, ευδόκιμη επαγγελματική σταδιοδρομία, κλπ.), είτε ανθρώπων από το στενό φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον του προέδρου. Είναι στατιστικώς ομιλούντες μάλλον απίθανο οι ικανότεροι να στελεχώσουν αυτές τις θέσεις να συνέπιπτε να ήταν από το στενό φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον του προέδρου.

Συμβουλευτικό γνωμοδοτικό συμβούλιο

Η θέσπιση από την νυν κυβέρνηση, συμβουλευτικού γνωμοδοτικού συμβουλίου, στελεχωμένου από ανθρώπους εγνωσμένου κύρους και ακαδημαϊκών προσόντων, είναι σίγουρα ένα μέτρο περιορισμού της συχνά ασύδοτης και προσωποκεντρικής εξουσίας του εκάστοτε προέδρου, περιστοιχισμένου από τους εκάστοτε κομματικούς εντολολήπτες, κουμπάρους και αυλοκόλακες. Συμβάλλει στην διαφάνεια της διαδικασίας, την συνεργιστική αποκέντρωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων διορισμού και την αναγνώριση του στόχου προώθησης της γραφειοκρατικής ικανότητας για το καλό της πολιτείας. Ένα τέτοιο διαφανές πλαίσιο λειτουργίας πρέπει να ενισχυθεί και να κατοχυρωθεί θεσμικά έτσι ώστε με αμεροληψία, χωρίς να αποσιλώνεται η εκτελεστική ισχύς του προέδρου, να προάγεται ο στόχος της προώθησης των ικανότερων στους ελεγκτικούς μηχανισμούς και τα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Μόνο με τέτοιες μεταρρυθμίσεις μπορούμε να ελπίζουμε σε ένα πιο δίκαιο, λειτουργικό και αξιοκρατικό κράτος.

*Ο Χρίστος Κυριάκου είναι επίκουρος καθηγητής φιλοσοφίας στο Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου. Έχει λάβει διδακτορικό στην φιλοσοφία από το Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου (Ph.D 2010) και διατελέσει ερευνητής Alexander von Humboldt στο Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου. Ειδικεύεται στην μεταφυσική και γνωσιοθεωρία και έχει δημοσιεύσει σε έγκριτα διεθνή περιοδικά και επιμεληθεί τόμους. Το εγχειρίδιο του Κάνοντας το Σωστό: Μια Εισαγωγή στην Ηθική Φιλοσοφία (εκδόσεις Κλειδάριθμος) είναι υπό έκδοση.

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

*του Γιώργου Ησαΐα**

Στις μέρες μας, παρατηρείται μία εμφανής τάση για μετάβαση από το παραδοσιακό μοντέλο της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, προς τη δυναμική της συμμετοχικής δημοκρατίας. Αρκετοί πολίτες επιδεικνύουν ενδιαφέρον και προθυμία να συμμετέχουν πιο ενεργά στις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής, διεκδικώντας έναν ρόλο που να υπερβαίνει την «απλή ψήφο» κάθε 5 χρόνια.

Αυτή η μετάβαση αναδεικνύει τη σημασία της συμμετοχικής δημοκρατίας, ως μέσο για την ενίσχυση της διαφάνειας, της συμπερίληψης και της αξιοπιστίας των αποφάσεων των κρατικών αξιωματούχων. Η συμμετοχή των πολιτών στον τρόπο παραγωγής πολιτικής, εκτός εκλογικών διαδικασιών, επιτρέπει την καλύτερη εκπροσώπηση των ποικίλων απόψεων και αναγκών, εξασφαλίζοντας ένα πιο περιεκτικό και ισορροπημένο πεδίο ανταλλαγής ιδεών και προτάσεων. Μέσω της συμμετοχικής δημοκρατίας, οι πολίτες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση του κοινωνικού τους περιβάλλοντος, συντελώντας στην προώθηση της κοινής ευημερίας και συνοχής, ασκώντας παράλληλα θετική πίεση στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Τρόποι συμμετοχής στις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής

Οι πολίτες έχουν πλέον πολλούς τρόπους να συμμετέχουν στις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής, εκφράζοντας τις προσωπικές τους πεποιθήσεις και επηρεάζοντας τις κοινές αποφάσεις.

(α) Δημόσιες διαβουλεύσεις

Οι δημόσιες διαβουλεύσεις αποτελούν ένα σημαντικό μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας που επιτρέπει στους πολίτες να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των αποφάσεων που τους αφορούν. Κατά τη διάρκεια αυτών των διαδικασιών, οι κυβερνητικές αρχές, τα δημόσια όργανα και άλλοι φορείς, δημοσιεύουν προτάσεις νόμων, πολιτικές ή έργα, προσκαλώντας το κοινό να παράσχει τη γνώμη του. Αυτό δίνει την ευκαιρία στους πολίτες να εκφράσουν τις απόψεις, τις ανησυχίες και τις ανάγκες τους, ενισχύοντας έτσι τη

διαφάνεια και την ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών στη δημόσια σφαίρα. Μέσω των δημόσιων διαβουλεύσεων, οι πολίτες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση των πολιτικών αποφάσεων, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη τους στον δημοκρατικό διάλογο και εξασφαλίζοντας ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται αντανακλούν περισσότερο τις πραγματικές ανάγκες της κοινότητάς τους.

Στην Κύπρο, η διαδικασία συμμετοχής σε δημόσιες διαβουλεύσεις είναι εφικτή, εντούτοις παρουσιάζει αρκετά κενά. Οι κρατικοί φορείς είναι έμμεσα δεσμευμένοι να προβαίνουν σε δημόσιες διαβουλεύσεις πριν από την προώθηση και εφαρμογή της όποιας νομοθεσίας και πολιτικής. Εντούτοις, σε πρακτικό επίπεδο, οι δημόσιες διαβουλεύσεις γίνονται αποσπασματικά και έχουν συνήθως την εξής δομή. Ο αρμόδιος κρατικός φορέας αναρτά ανακοίνωση για δημόσια διαβούλευση, η οποία τις πλείστες των περιπτώσεων καλεί τους πολίτες να αποστείλουν γενικά σχόλια και εισηγήσεις για συγκεκριμένες νομοθεσίες και πολιτικές, χωρίς την όποια δέσμευση για ανατροφοδότηση ή και συμπερίληψη των εισηγήσεων των πολιτών.

Παρ' όλα αυτά, στα μέσα του 2022 ξεκίνησε μία ευρύτερη προσπάθεια προώθησης της συζήτησης για βελτίωση της διαδικασίας των δημοσίων διαβουλεύσεων στην Κύπρο. Ειδικότερα, στις 13 Απριλίου 2022, η Επιτροπή Θεσμών άρχισε τη συζήτηση του εν λόγω θέματος μέσω του οποίου εξετάστηκε η ανάγκη υιοθέτησης μιας θεσμοθετημένης διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης ως αποτελεσματικό μέσο διακυβέρνησης, συμμετοχικής δημοκρατίας και διαφάνειας στη βάση καλών πρακτικών που προκύπτουν και από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε.²³. Ακόμη, στις 15 Απριλίου 2022, το Γραφείο Επίτροπου του Πολίτη, σε συνεργασία με τη Βουλή των Αντιπροσώπων, τον μη κυβερνητικό οργανισμό Oxygono και το διεθνές κέντρο έρευνας και ανάπτυξης Center for Social Innovation-CSI, διοργάνωσε Εργαστήρια Ιδεών με θέμα τη βελτίωση των Δημόσιων Διαβουλεύσεων²⁴.

²³ Nomoplatform, Επιτροπή Θεσμών: Θεσμοθέτηση διαδικασίας δημόσιων διαβουλεύσεων, <https://www.nomoplatform.cy/epitropi-thesmon-thesmothetisi-di-adikasias-dimosion-diavoyleyσεων/>

²⁴ Nomoplatform, Εργαστήρια Ιδεών με θέμα τη βελτίωση των Δημόσιων Διαβουλεύσεων, <https://www.nomoplatform.cy/ergastiria-ideon-me-thema-ti-vel-tiosi-ton-dimosion-diavoyleyσεων/>

Επιπρόσθετα, στις 30 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή Νομικών εξέτασε σχετική πρόταση νόμου που τιτλοφορείται «Ο περί της Διαδικασίας της Δημόσιας Διαβούλευσης Νόμος του 2022» σκοπός της οποίας είναι η θεσμοθέτηση της διαδικασίας της δημόσιας διαβούλευσης σε ό,τι αφορά το σχεδιασμό πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων νομοσχεδίων, κανονισμών, στρατηγικών και προγραμμάτων, με σκοπό να διασφαλιστούν η αποτελεσματικότητα του δημόσιου διαλόγου και η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, οργανωμένων συνόλων ή ατόμων στη διαδικασία²⁵. Στη συγκεκριμένη συνεδρίαση, η κ. Γεωργία Χριστοφίδου, εκ μέρους της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, δήλωσε ότι ήδη έχει ετοιμαστεί μια πλατφόρμα (www.e-consultation.gov.cy) στην οποία θα αναρτώνται όλες οι δημόσιες διαβουλεύσεις που θα διοργανώνονται από όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες. Σημείωσε ότι θα υπάρχουν όλες μαζεμένες οι δημόσιες διαβουλεύσεις και παράλληλα θα προσφέρεται η δυνατότητα ειδοποίησης για ενημέρωση των τρεχουσών δημόσιων διαβουλεύσεων.

Τέλος, στις 07 Ιουνίου 2023, η Επιτροπή Νομικών επανεξέτασε την πιο πάνω πρόταση νόμου και στη διάρκεια της συνεδρίας παρουσιάστηκε η πλατφόρμα e-consultation στους Βουλευτές/Βουλευτρίες²⁶. Όπως αναφέρθηκε στη διάρκεια της συζήτησης, στην πλατφόρμα έχουν ενσωματωθεί εισηγήσεις στη βάση του αναθεωρημένου οδηγού δημόσιας διαβούλευσης που είχε ετοιμαστεί από τον τότε Επίτροπο του Πολίτη Παναγιώτη Σεντώνα και αν όλα πάνε καλά, σε 2 μήνες θα είναι διαθέσιμη προς χρήση. Στο παρόν στάδιο αναμένεται η δημοσίευση αναθεωρημένου οδηγού δημόσιων διαβουλεύσεων, η επίσημη έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας e-consultation και η επανεξέταση της σχετικής πρότασης νόμου.

(β) Κατάθεση εισηγήσεων-πρωτοβουλίες πολιτών

Η κατάθεση εισηγήσεων από την κοινωνία των πολιτών προς την εκτελεστική εξουσία, αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της δημοκρατίας και της συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση. Η ενεργή συμμετοχή των πολιτών δεν διασφαλίζει μόνο τη διαφάνεια, αλλά συμβάλλει στην διαμόρφωση κοινών πολιτικών, που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και προσδοκίες της κοινωνίας.

Στην Κύπρο, η διαδικασία κατάθεσης εισηγήσεων και προτάσεων είναι έμμεσα εφικτή, εντούτοις παρουσιάζει αρκετά κενά. Σύμφωνα με το Άρθρο 29 του Συντάγματος: «Έκαστος έχει το δικαίωμα ατομικώς ή ομού μετ' άλλων να υποβάλλη εγγράφους αιτήσεις ή παράπονα προς οιαδήποτε αρμόδιαν δημοσίαν αρχήν δικαιούμενος ν' απαιτήση, όπως αυτή επιληφθή αυτών και αποφασίση ταχέως». Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 51(1) του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων: «...όλα τα κατατεθέντα σχέδια νόμου αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα

της Βουλής για τις παρατηρήσεις και τα σχόλια των πολιτών εντός επί τούτω τασομένης προθεσμίας». Τέλος, οι πολίτες, στο πλαίσιο άσκησης των δημοκρατικών τους δικαιωμάτων, μπορούν να απευθυνθούν απευθείας προς τους πολιτικούς τους αντιπροσώπους, για να εκφράσουν τυχόν ανησυχίες αλλά και προτάσεις βελτίωσης της υφιστάμενης κατάστασης.

Σε επίπεδο ΕΕ υπάρχει η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, μια διαδικασία που δίνει σε κάθε Ευρωπαίο πολίτη τη δυνατότητα να συμμετέχετε ενεργά στη χάραξη πολιτικών της ΕΕ²⁷. Συγκεκριμένα, αν κάποιος/κάποια επιθυμεί να αναλάβει η ΕΕ δράση σε ένα συγκεκριμένο θέμα, μπορεί να ξεκινήσει μια πρωτοβουλία πολιτών για να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με αυτό το θέμα. Παρά το γεγονός ότι ο κάθε κύριος πολίτης μπορεί να μετέχει στην πιο πάνω ευρωπαϊκή διαδικασία, σε κρατικό επίπεδο δεν υπάρχει παρόμοια νομοθετική ρύθμιση που να επιτρέπει την ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών, ενώ το σχετικό νομοσχέδιο που θα ρύθμιζε τη σχετική διαδικασία στην Κύπρο και το οποίο εκκρεμούσε από τις 14 Μαρτίου 2017 ενώπιον της Επιτροπής Νομικών, αποσύρθηκε στις 18 Μαΐου 2023 χωρίς την όποια αιτιολόγηση²⁸.

(γ) Πρόσβαση στην πληροφόρηση-ζωντανή μετάδοση κοινοβουλευτικών επιτροπών

Για να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν σε δημόσιες διαβουλεύσεις και να προχωρούν στην κατάθεση εισηγήσεων και προτάσεων, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφόρηση, η οποία να τους επιτρέπει να γνωρίζουν για αυτές τις διαδικασίες και να τους δίνει τα εφόδια για να δημιουργήσουν μία σφαιρική και τεκμηριωμένη άποψη. Η πρόσβαση σε ανοικτά δεδομένα που σχετίζονται με τις εργασίες του κράτους, διασφαλίζει τη διαφάνεια, την ενημέρωση, ενώ ενισχύει τη συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων. Οι ανοικτές πληροφορίες και τα δεδομένα επιτρέπουν στους πολίτες να παρακολουθούν τις δραστηριότητες των κυβερνώντων, να αξιολογούν τις πολιτικές και να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη των αποφάσεων.

Στην Κύπρο, η πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση είναι εφικτή, εντούτοις παρουσιάζει αρκετά κενά. Οι περισσότεροι κρατικοί φορείς αναρτούν πληροφορίες στις κεντρικές ιστοσελίδες των υπηρεσιών τους, παρόλα αυτά, η εν λόγω ενημέρωση είναι αρκετές φορές ετεροχρονισμένη, δυσνόητη και μη φιλική προς το χρήστη. Ακόμη, μέσω Εθνικής Διαδικτυακής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων (www.data.gov.cy) οι πολίτες μπορούν ανλύνουν δεδομένα που παράγονται από τους διάφορους δημόσιους φορείς. Επίσης, σύμφωνα με άρθρο 3(1) του Περί του Δικαιώματος Πρόσβασης σε Πληροφορίες του

25 Nomoplatform, Επιτροπή Νομικών: Μισθοδοτική ανέλιξη σωματίων ασφαλείας, πλατφόρμα e-consultation και Θεραπείες μεταστροφής, [https://www.nomoplatform.-cy/epitropi-nomikon-misthodotiki-anelixi-somaton-asfaleias-platforoma-e-consultation-kai-therapeies-metastrofis/](https://www.nomoplatform.cy/epitropi-nomikon-misthodotiki-anelixi-somaton-asfaleias-platforoma-e-consultation-kai-therapeies-metastrofis/)

26 Nomoplatform, Επιτροπή Νομικών: Σε 2 μήνες διαθέσιμο το e-consultation, πητά ως αδίκημα παρενόχληση στο δημόσιο, <https://www.nomoplatform.cy/epitropi-nomikon-se-2-mines-diathesimo-to-e-consultation-ritas-os-adikima-parenochlisi-sto-dimosio/>

27 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, https://commission.europa.eu/about-european-commission/get-involved/european-citizens-initiative_el#whatisacitizensinitiative

28 Nomoplatform, Ο περί Πρωτοβουλίας των Πολιτών Νόμος του 2017, <https://www.nomoplatform.cy/bills/o-peri-protovoylias-ton-politon-nomos-toy-2017/>

Δημόσιου Τομέα (184(Ι)/2017): «Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να αιτείται πρόσβαση σε πληροφορίες που βρίσκονται στην κατοχή δημόσιας αρχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου». Δυστυχώς, πολλοί πολίτες αγνοούν αυτό τους δικαίωμα, ενώ αρκετές φορές, η πρόσβαση στην επιθυμητή ενημέρωση δεν καθίσταται εφικτή λόγω νομοθετικών περιορισμών.

Ένας ακόμη τρόπος με τον οποίο οι πολίτες θα μπορούσαν να είχαν πιο άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν την παραγωγή πολιτικής είναι μέσω της ζωντανής μετάδοσης των συνεδριάσεων των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Σύμφωνα με έρευνα της Βουλής²⁹, ένας μεγάλος αριθμός ευρωπαϊκών κοινοβουλίων επιτρέπει την ζωντανή μετάδοση των συνεδριάσεων των κοινοβουλευτικών επιτροπών, ενώ όπως κατέδειξε έρευνα που διεξήγαγε η εταιρεία IMR/Πανεπιστήμιο Λευκωσίας³⁰, ένα ποσοστό της τάξης του 86% των ερωτηθέντων τάσσεται υπέρ της ζωντανής μετάδοσης των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Η προσθήκη ζωντανής μετάδοσης στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών θα αυξήσει τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την αξιοκρατία σε ότι αφορά το έργο που επιτελείται εντός της Βουλής, ενώ οι πολίτες θα μπορούν να ενημερώνονται άμεσα και αντικειμενικά για όλες τις εξελίξεις που τους αφορούν.

(δ) Συμμετοχή σε οργανωμένα σύνολα

Η συμμετοχή σε μη κυβερνητικές οργανώσεις και εθελοντικές πρωτοβουλίες ενισχύει τη δυναμική για συνεργασία και τη διαμόρφωση κοινών πολιτικών. Οι πολίτες μπορούν να παίξουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας και να συνεισφέρουν στην συμπεριληπτικότητα των πολιτικών αποφάσεων. Ακόμη, η κοινωνική δικτύωση και οι διαδικτυακές πλατφόρμες επικοινωνίας διευκολύνουν την οργάνωση πολιτικών ομάδων και εκστρατειών, ενισχύοντας τη διασύνδεση και την κοινωνική συνεργασία για την προώθηση συγκεκριμένων αναγκών και αλλαγών.

Στην Κύπρο, η συμμετοχή σε οργανωμένα σύνολα είναι εφικτή, εντούτοις πολλές φορές μονοπολιτείται από κομματικούς σχηματισμούς, οι οποίοι διαθέτουν τόσο τους πόρους όσο και το προσωπικό, για να διατηρήσουν ενεργά αυτά τα σύνολα. Παρ' όλ' αυτά, υπάρχουν λαμπρά παραδείγματα μη κυβερνητικών οργανώσεων και εθελοντικών πρωτοβουλιών, οι οποίες με περιορισμένα μέσα, επιτελούν ένα εξαιρετικά σημαντικό έργο, το οποίο συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση του κοινωνικού συνόλου. Η συμμετοχή των πολιτών σε οργανωμένα σύνολα ενισχύει την κοινωνική συνοχή, διευρύνει τον πολιτικό διάλογο και ενθαρρύνει την ανάπτυξη της πολιτικής ευαισθητοποίησης. Επιπλέον, η συμμετοχή σε αυτούς τους οργανισμούς και πρωτοβουλίες, προσφέρει

στους πολίτες την ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες, να αποκτήσουν νέες εμπειρίες και να αισθανθούν ότι συμβάλλουν ενεργά στις διαδικασίες παραγωγής πολιτικής.

*Ο Γιώργος Ησαΐα είναι λειτουργός πολιτικής του μη κερδοσκοπικού μη κυβερνητικού οργανισμού Οχγγοπο, εκτελεστικός λειτουργός του Νομοplatform και ειδικός ανεξάρτητος σύμβουλος της Zenox Public Affairs. Κατέχει πτυχίο Φιλοσοφίας από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και μεταπτυχιακό τίτλο στις Πολιτικές Επιστήμες από το ίδιο Πανεπιστήμιο. Στα κύρια ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται τα θεσμικά πλεονεκτήματα, οι παθογένειες καθώς και οι πιθανοί τρόποι ενίσχυσης του υφιστάμενου κοινοβουλευτικού έργου. Δραστηριοποιείται με τα κοινά, με ζητήματα συμμετοχικότητας και ενεργού πολιτικότητας.

29 Βουλή των Αντιπροσώπων, ECPRD request 4802, <https://www.nomoplatform.cy/wp-content/uploads/2023/09/ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ-ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ-ΚΟΙΝΟΒΟΥΛ-ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ-ΓΡΑΦΕΙΟ-ΤΥΠΟΥ.pdf>

30 IMR/Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, Έρευνα με θέμα τη ζωντανή προβολή των συνεδριάσεων των κοινοβουλευτικών επιτροπών, <https://www.nomoplatform.cy/wp-content/uploads/2023/05/Έρευνα-IMR-Ζωντανή-μετάδοση-Κοινοβουλευτικών-Επιτροπών.pdf>

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

*των Παναγιώτη Γεωργίου
& Στέφανου Κυπριανού**

Διαχρονικά, η αιώνια αναζήτηση για βελτίωση και εκσυγχρονισμό, έχει αποτελέσει ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της ανθρωπότητας. Είτε στη γεωργία, τις οικονομικές πολιτικές, την εκπαίδευση, τον πόλεμο, είτε ακόμη και στις αποχρώσεις της καλλιτεχνικής μας έκφρασης, ο εξελικτικός μας δρόμος αντανακλάται στην εξειδίκευση και εξομάλυνση των πρακτικών μας. Ωστόσο, υπάρχει ένας ζωτικός τομέας που φαίνεται να αψηφά αυτόν τον κανόνα της προόδου - ο τρόπος με τον οποίο διακυβερνούμε τον εαυτό μας. Τα συστήματα διακυβέρνησης που έχουμε αναπτύξει κατά κύριο λόγο έχουν να κάνουν με ανθρώπινους κανόνες, μια μέθοδος που φαίνεται να μην έχει επηρεαστεί από το χρόνο και τη μετασχηματιστική επίδραση της τεχνολογίας.

Ωστόσο, σε αυτόν τον κόσμο που διαρκώς μετασχηματίζεται από ψηφιακές εξελίξεις, γίνεται ολοένα και πιο σαφές ότι ακόμη και οι παραδοσιακές μορφές διακυβέρνησης μπορούν να επωφεληθούν από το ψηφιακό άλμα. Ένας ανεξερεύνητος τομέας για πολλούς, η ψηφιοποίηση της δημοκρατίας, κρύβει τη δυνατότητα να επαναπροσδιορίσει τον τρόπο με τον οποίο διακυβερνούμε τον εαυτό μας και τις κοινωνίες γύρω μας. Όπως έχουμε δει, η τεχνολογία έχει μετασχηματίσει πολλούς άλλους τομείς, είναι πιθανό να τη χρησιμοποιήσουμε για να φέρουμε περισσότερη διαφάνεια και αποδοτικότητα στα συστήματά μας διακυβέρνησης. Στην ουσία, η διαδικασία της διακυβέρνησης θα μπορούσε να εξελιχθεί από ένα σύστημα όπου άνθρωποι καθορίζουν κανόνες για ανθρώπους σε ένα σύστημα όπου άνθρωποι λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις για τους ανθρώπους.

Ψηφιοποίηση-Προσβασιμότητα-Διαφάνεια

Η ψηφιοποίηση μπορεί να καταστήσει τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις κυβερνητικές λειτουργίες και αποφάσεις πιο προσβάσιμες στο κοινό, προωθώντας έτσι τη διαφάνεια. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την κοινοποίηση δεδομένων σχετικά με τις ψηφοφορίες στη νομοθεσία (ποιος ψηφίζει τι), τις κατανομές του προϋπολογισμού, ή ενημερώσεις σε πραγματικό χρόνο για οποιεσδήποτε ρυθμιστικές αλλαγές. Όταν τέτοιες πληροφορίες είναι ελεύθερα διαθέσιμες και εύκολα αναζητήσιμες, οι πολίτες

μπορούν να λάβουν πιο ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με το ποιος τους εκπροσωπεί και τελικά, ποιον θα ψηφίσουν.

Όσον αφορά την ψηφοφορία, η ψηφιοποίηση μπορεί να απλοποιήσει τις διαδικασίες ψηφοφορίας, καθιστώντας τις πιο αποδοτικές, πιθανόν πιο ασφαλείς και πιο ελκυστικές για τους νέους, αυξάνοντας έτσι τη συμμετοχή τους, η οποία είναι εμφανώς χαμηλή τα τελευταία χρόνια. Η τεχνολογία του blockchain, για παράδειγμα, θα μπορούσε να επιτρέψει διαφανή, αδιάβλητα συστήματα ψηφοφορίας, ενώ οι ψηφιακές πλατφόρμες θα μπορούσαν να καταστήσουν τη ψηφοφορία πιο προσβάσιμη για όσους ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση σε φυσικά εκλογικά κέντρα. Αυτό θα συνέβαλε σε ένα πιο αντιπροσωπευτικό σύστημα.

Οι ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν επίσης να παρέχουν χώρους για συζήτηση, συλλογισμό και πολιτική συμμετοχή. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πλατφόρμες για την υποβολή αιτήσεων σε εκπροσώπους, πληροφορίες ή σχόλια σχετικά με τον προτεινόμενο νομοθετικό πλαίσιο (τέτοια πρόσβαση δίνει το Νομοπλατφόρμα), ή κοινοτικά φόρουμ για τη συζήτηση τοπικών ζητημάτων. Η αυτοματοποιημένη ανάλυση δεδομένων μπορεί να βοηθήσει στην ταξινόμηση και στην περίληψη αυτών των πολιτικών εισόδων, καθιστώντας τις πιο διαχειρίσιμες και εφαρμόσιμες για τους εκπροσώπους.

Τεχνητή νοημοσύνη και λήψη αποφάσεων

Δεδομένου ότι η ΤΝ (τεχνητή νοημοσύνη) έχει γίνει ένας hot όρος πρόσφατα δεν μπορούσε να λείπει από την συζήτηση. Η ΤΝ μπορεί να διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι διακυβερνούν τον εαυτό τους. Οι αλγόριθμοι machine learning και η τεχνητή νοημοσύνη μπορούν να υποστηρίξουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων με την ανάλυση μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων για τον εντοπισμό μοτίβων, την πρόβλεψη τάσεων και την υποστήριξη της πολιτικής με βάση τα στοιχεία. Η ΤΝ θα μπορούσε πιθανόν να παρέχει στους εκπροσώπους πληροφορίες για τις πιθανές επιπτώσεις

διαφορετικών πολιτικών αποφάσεων. Ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας αυτά τα αυτοματοποιημένα συστήματα να είναι διαφανή και οι λειτουργίες τους να είναι κατανοητές για τους πολίτες προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη.

Στο APLA πιστεύουμε στα ακόλουθα τρία κρίσιμα σημεία δράσης που πρέπει να υλοποιηθούν: Τεχνολογίες TN που χρησιμοποιούνται και εκμεταλλεύονται για έναν πλήρως ενημερωμένο εκλογικό σώμα, λύσεις με χρήση blockchain τεχνολογιών για την ίδρυση πραγματικά συμμετοχικών συστημάτων ψηφοφορίας και τεχνολογίες διακυβέρνησης (RegTech) για την υλοποίηση αυτής της νέας μορφής Democracy 3.0.

Εν κατακλείδι, η ψηφιοποίηση της δημοκρατίας μας παρέχει μια χρυσή ευκαιρία για να προκαλέσουμε την πολυαναμενόμενη μεταμόρφωση στον τομέα της διακυβέρνησης. Όπως η τεχνολογία έχει επαναστατήσει διάφορους τομείς, έτσι μπορεί επίσης να επαναπροσδιορίσει τα αντιπροσωπευτικά μας συστήματα, εισάγοντας μεγαλύτερη διαφάνεια, αποδοτικότητα και συμμετοχικότητα. Εκμεταλλευόμενοι τις ψηφιακές πλατφόρμες, τις τεχνολογίες blockchain και τη TN, μπορούμε να καταστήσουμε τη δημοκρατία μας πιο ανθεκτική, δίκαιη και, πάνω απ' όλα, πιο προσαρμοστική στις ανάγκες και τις προσδοκίες των πολιτών μας.

*Ο Παναγιώτης Γεωργίου είναι απόφοιτος Νομικής από το Πανεπιστήμιο του Nottingham. Είναι συν-ιδρυτής του ΜΚΟ APLA και Αντιπρόεδρος του ΔΣ του από το 2021. Μαζί με το APLA ασχολείται ενεργά με την προώθηση της Ενεργούς Συμμετοχικότητας και της Ψηφιακής Δημοκρατίας, με αποκορύφωμα την βράβευση τους στο Digital Democracy Hackathon 2022 με το βραβείο Social Impact. Στα πλαίσια των δράσεων του APLA είναι co-host του Podcast Step-Forward και του APLA talks.

*Ο Στέφανος είναι Δικηγόρος στο δικηγορικό γραφείο Σ.Α. Ευαγγέλου & ΣΙΑ, το νομικό τμήμα του οίκου PwC στην Κύπρο. Είναι συν-ιδρυτής του ΜΚΟ APLA και Πρόεδρος του ΔΣ του οργανισμού από το 2021. Μέσω του APLA αλλά και ως μέλος του ΔΣ του Οχγγοπο ασχολήθηκε με την προώθηση του κατανοητού προς τους νέους, δημόσιου διαλόγου. Μέσα από podcast series όπως το "StepForward Πρόεδρε" προώθησε τις θέσεις των υποψηφίων Προέδρων. Μέσα την ενασχόληση του στους πύο πάνω οργανισμούς, δρά ενεργά για την προώθηση της ψηφιακής δημοκρατίας. Στον διαγωνισμό Digital Democracy Hackathon 2022, η ομάδα APLA βραβεύτηκε με το βραβείο Social Impact λόγω της δημιουργίας της πλατφόρμας ψηφιακής δημοκρατίας AGORA.

ΔΙΑΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

*του Παναγιώτη Κουλουμά**

Εν μέσω του Qatargate, της συνεχιζόμενης σύγκρουσης Ουκρανίας-Ρωσίας και των επίμονων εντάσεων μεταξύ της Δύσης και της Κίνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει γίνει όλο και πιο αποφασισμένη να προστατεύσει το δημοκρατικό της σύστημα και την κυριαρχία της από κάθε είδους επιρροή ξένων κυβερνήσεων. Η επείγουσα αυτή ανάγκη έχει τροφοδοτηθεί περαιτέρω από τις ενέργειες ορισμένων κρατών μελών της ΕΕ, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τις προκλήσεις που θέτει η Ουγγαρία του Βίκτορ Όρμπαν, η οποία, επηρεασμένη από τη Ρωσία, έχει καταστεί πρόκληση για την ευρωπαϊκή διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τα μέτρα κατά της Ρωσίας.

Σε μια προσπάθεια να οχυρώσει τη δημοκρατική ανθεκτικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να τη θωρακίσει από εξωτερικές παρεμβάσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα προτείνει ένα στρατηγικό σχέδιο, τη δέσμη μέτρων «Άμυνα της Δημοκρατίας». Ωστόσο, η αποκάλυψη αυτής της πολυαναμενόμενης πρωτοβουλίας καθυστέρησε, προκαλώντας περαιτέρω εικασίες και διαμάχες γύρω από το περιεχόμενό της και τις πιθανές επιπτώσεις της. Η απόφαση να καθυστερήσει η αποκάλυψη της πρωτοβουλίας υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα και την ευαισθησία του συγκεκριμένου ζητήματος.

Τι θέλει να προτείνει η ΕΕ;

Σε ό,τι αφορά τα όσα γνωρίζουμε, η δέσμη μέτρων περιλαμβάνει μια σειρά νομοθετικών δράσεων και επιδιώκει να αντιμετωπίσει την κακόβουλη ξένη επιρροή και να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των κοινωνιών, ενθαρρύνοντας την εμπλοκή χωρίς αποκλεισμούς και τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες. Πρωταρχικός της στόχος είναι να αυξήσει τη διαφάνεια και να ρίξει φως στις χρηματοοικονομικές ροές από τρίτες χώρες που έχουν ως στόχο να επηρεάσουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη.

Πιο συγκεκριμένα, στο επίκεντρο της οδηγίας βρίσκεται η απαίτηση για τις οντότητες και τα φυσικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες εκπροσώπησης συμφερόντων για λογαριασμό ξένων κυβερνήσεων να γνωστοποιούν βασικές πληροφορίες στα εθνικά δημόσια μητρώα. Αυτό περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα φορέων, συμπεριλαμβανομένων εταιρειών lobbying, συμβούλων, δεξαμενών σκέψης, ιδιωτικών ερευνητικών ινστιτούτων, οργανισμών μέσων

ενημέρωσης και ομάδων της κοινωνίας των πολιτών. Η οδηγία αποσκοπεί στην παρακολούθηση της εισροής ξένων χρημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ακολουθώντας τα ίχνη του χρήματος και αναζητώντας τις απειλές που θέτουν τα αυταρχικά καθεστώτα, και την εκμετάλλευση των μέσων ενημέρωσης και των δεξαμενών σκέψης για τη διάδοση της προπαγάνδας.

Οι επικριτές έχουν ήδη εκφράσει ανησυχίες ότι η τρέχουσα προσπάθεια για τον μετριασμό των ξένων παρεμβάσεων ενδέχεται να παρεμποδίσει ακούσια τις δραστηριότητες των νόμιμων ΜΚΟ σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ως εκ τούτου, θεωρείται εξαιρετικά σημαντικό για την Ευρώπη να επιτύχει τη σωστή ισορροπία, επιτρέποντας στην κοινωνία των πολιτών και στις διαφανείς εταιρείες που παρέχουν βασικές υπηρεσίες lobbying να συνεχίσουν να λειτουργούν αποτελεσματικά. Οι εν λόγω οντότητες δραμαματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της αναλογικότητας και της λειτουργικότητας μιας νομοθεσίας, της τήρησης των δημοκρατικών αρχών, και της προώθησης της πολιτικής ακεραιότητας.

Τι σημαίνει αυτό για τα κράτη μέλη;

Αν και η έννοια της παρακολούθησης για παρέμβαση από τρίτες χώρες στα δημοκρατικά συστήματα δεν είναι καινούργια, καθώς ορισμένα Κράτη Μέλη τηρούσαν ήδη μητρώα, η πρόκληση έγκειται στην εναρμόνιση της διαδικασίας καταχώρισης σε ολόκληρη την ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να διασφαλίσει τη συνοχή μεταξύ των Κρατών Μελών και να θεσπίσει κοινά κριτήρια για να αποτρέψει οποιαδήποτε αποδυνάμωση ή αύξηση των απαιτήσεων καταχώρισης.

Ως εκ τούτου, πρόθεση της ΕΕ είναι να δημιουργήσει ένα εργαλείο διαφάνειας και όχι έναν μηχανισμό παρεμπόδισης μηνυμάτων ή δραστηριοτήτων. Δεν επιβάλλει ποινικές κυρώσεις, ούτε στιγματίζει τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Σκοπός του είναι να ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, διασφαλίζοντας τις ευρωπαϊκές δημοκρατικές διαδικασίες από αθέμιτη επιρροή ξένων κυβερνήσεων.

Τι σημαίνει αυτό για την Κύπρο;

Η Κύπρος έχει βρεθεί σε θύελλα αρνητικής κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης τα τελευταία χρόνια λόγω του αμφιλεγόμενου προγράμματος διαβατηρίων, το οποίο

παραχωρούσε σε πολλά άτομα την κυπριακή υπηκοότητα και, κατά συνέπεια, διαβατήρια της ΕΕ. Πρόσφατα, με βάση δημοσιεύματα, ο Ευρωπαίος Επίτροπος Δικαιοσύνης αναφέρθηκε στην πρόοδο της διαδικασίας για τα χρυσά διαβατήρια, σημειώνοντας ότι από τα τρία κράτη μέλη στα οποία επικεντρώθηκε η Επιτροπή, η Βουλγαρία έχει σταματήσει εντελώς τα σχετικά προγράμματα και ως εκ τούτου η διαδικασία έχει κλείσει, η Μάλτα συνεχίζει το πρόγραμμα και ως εκ τούτου έχει παραπεμφθεί στο Δικαστήριο της ΕΕ και η Κύπρος παραμένει κάπου στη μέση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ενώ η νέα κυβέρνηση στην Κύπρο βρίσκεται ακόμη στα πρώτα της βήματα, έχει επιδείξει ένα επίπεδο προθυμίας να αντιμετωπίσει τη δυσμενή φήμη της χώρας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη διεθνή σκηνή. Αυτή η αποφασιστικότητα αναδείχθηκε κυρίως μέσω του χειρισμού της κυβέρνησης των προσώπων στα οποία επιβλήθηκαν πρόσφατα κυρώσεις και τα οποία αναφέρονται ως «υποκινητές ολιγαρχών» από τις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το θέμα αυτό συνοδεύεται από πολυάριθμες νομικές επιπλοκές, όπου η πολιτική που διαδραματίζεται και η πραγματικότητα θα μπορούσαν τελικά να είναι πολύ διαφορετικές. Υπάρχει μάλιστα μεγάλη πιθανότητα ορισμένα άτομα να έχουν συμπεριληφθεί λανθασμένα στον κατάλογο κυρώσεων. Ωστόσο, αυτό είναι ένα ξεχωριστό ζήτημα νομικής φύσης. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι η προσέγγιση που υιοθέτησε η κυβέρνηση έχει συγκεντρώσει θετική ανταπόκριση αναδεικνύοντας, εν μέρη, την ετοιμότητα της Κύπρου να συμμετάσχει σε προσπάθειες συνεργασίας στη διεθνή σκηνή.

Παράλληλα, η ψήφιση του εθνικού νόμου που θα ρυθμίζει το lobbying στην Κύπρο, έχει θέσει τις βάσεις για θετικές αλλαγές, αλλά είναι τα μέτρα της ΕΕ που θα μπορούσαν να αποτελέσουν το κλειδί για περαιτέρω πρόοδο. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να

αποτελέσουν μια μοναδική ευκαιρία για την αντιμετώπιση της ανεξέλεγκτης και αδιαφανούς επιρροής που απολαμβάνουν ορισμένες οντότητες ή ξένοι παράγοντες, δημιουργώντας ένα πιο δημοκρατικό, διαφανές και υπεύθυνο σύστημα. Εάν επιτευχθεί η σωστή ισορροπία, θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα στις ΜΚΟ να προωθήσουν με επιτυχία τις αποστολές τους, ενώ παράλληλα θα επέτρεπε στις τοπικές εταιρείες, οι οποίες συχνά διαθέτουν μοναδικές γνώσεις και εμπειρογνώμοσύνη, να συμμετέχουν μέσω διαφανούς lobbying στη διαμόρφωση της κατεύθυνσης της εθνικής πολιτικής. Αυτό θα προωθούσε επίσης την εμφάνιση μιας ζωντανής αγοράς για υπηρεσίες δημόσιας πολιτικής δίνοντας σε όλες τις εταιρείες μια πλατφόρμα για τη διαμόρφωση θετικών κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών και περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων για τη χώρα.

*Ο Παναγιώτης Κουλούμας εργάζεται στον τομέα της Στρατηγικής Επικοινωνίας και της Δημόσιας Πολιτικής από το 2019, διαμορφώνοντας μια κατανόηση των κλάδων των πελατών του, διαπιστώνοντας τη γενικότερη εικόνα και αναπτύσσοντας αποτελεσματικές στρατηγικές και εκστρατείες. Πριν από την ένταξή του στην Action Global Communications, ο Παναγιώτης εργάστηκε στην FTI Consulting στις Βρυξέλλες, παρέχοντας συμβουλές σε θέματα δημοσίων σχέσεων και στρατηγικής επικοινωνίας σχετικά με τα ρυθμιστικά ζητήματα της ΕΕ και κυβερνητικές σχέσεις, καθώς και κατανόηση του ευρωπαϊκού/παγκόσμιου πολιτικού τοπίου για ένα συγκεκριμένο σύνολο πολυεθνικών πελατών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ LOBBYING ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

του Δρ. Νικόλα Κυριακίδη*

Στις 17 Φεβρουαρίου 2022, υπερψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων «Ο περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημόσιων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2022 (Ν. 20(Ι)/2022)», με σκοπό την εγκαθίδρυση πλαισίου θεμελίωσης και εμπέδωσης διαφάνειας που αφορά στην εμπλοκή σε διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων αναφορικά με ζητήματα που άπτονται της εκτελεστικής ή και της νομοθετικής εξουσίας, ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία συνθηκών που επιτρέπουν ή διευκολύνουν την εκκόλαψη πράξεων διαφθοράς.

Βάσει της νομοθεσίας, όσοι επιθυμούν να μετέχουν σε διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων, είναι υπόχρεοι να εγγράφονται σε σχετικό μητρώο λομπιστών, ενώ οφείλουν μετά το πέρας της προγραμματισμένης συνάντησής τους με τον όποιο κρατικό αξιωματούχο να καταθέτουν σχετική αναφορά στην Αρχή κατά της Διαφθοράς. Επίσης, οι κρατικοί αξιωματούχοι είναι υπόχρεοι να καταθέτουν έντυπο επικοινωνίας στην αρμόδια αρχή αναφορικά με την όποια προγραμματισμένη συνάντηση είχαν με εκπρόσωπο ομάδας ειδικών ενδιαφερόντων.

Επιπρόσθετα, στις 6 Απριλίου 2023 υπερψηφίστηκαν από την Βουλή των Αντιπροσώπων «Οι περί της Διαφάνειας στις Διαδικασίες Λήψης Δημόσιων Αποφάσεων και Συναφών Θεμάτων Κανονισμοί του 2023 (Κ.Δ.Π. 118/2023)», σκοπός των οποίων είναι ο καθορισμός του τύπου του Μητρώου Εγγραφής και των διαδικασιών συλλογής, επεξεργασίας, χρήσης, δημοσιοποίησης, πρόσβασης, διατήρησης και διαγραφής πληροφοριών και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς εφαρμογής της νομοθεσίας που ρυθμίζει τις διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων στην Κύπρο.

Νομοθεσία σε αναμονή

Σύμφωνα με δηλώσεις του Επιτρόπου Διαφάνειας κ. Χάρη Πογιατζή, ενώπιον την Επιτροπής Θεσμών της Βουλής, στις 12 Ιουλίου 2023, πρόθεση της αρμόδιας Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, ήταν να ξεκινήσει να λαμβάνει έντυπες αιτήσεις εγγραφής στο μητρώο λομπιστών από την 1η Σεπτεμβρίου 2023, ωστόσο ολοκληρωθεί η δημιουργία σχετικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, στην οποία θα υποβάλλονται τόσο οι αιτήσεις εγγραφής στο μητρώο λομπιστών, όσο και οι αναφορές των εμπλεκόμενων σε

διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων. Παρ' όλη αυτά, μέχρι στιγμής, δεν υπήρξε η όποια εξέλιξη επί του θέματος. Επίσης, εκκρεμεί η έκδοση κώδικα δεοντολογίας τον οποίο θα πρέπει να ακολουθούν όσοι εγγράφουν στο σχετικό μητρώο.

Σημαντική διαδικασία της δημοκρατίας και όχι διαφθορά

Η νόμιμη και επίσημη δραστηριότητα του lobbying είναι αναγκαία για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθώς διασφαλίζει ότι οι προτεινόμενες νέες πολιτικές ή μεταρρυθμίσεις αντανακλούν τις ανάγκες και απόψεις των πολιτών. Σε μια πραγματικά δημοκρατική κοινωνία, το lobbying είναι το μέσο που διευκολύνει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα για μια συμμετοχική και ζωντανή δημοκρατία. Η πρόσφατη έγκριση της νομοθεσίας και των κανονισμών για το lobbying στην Κύπρο αναμένεται να βοηθήσει στην επίτευξη της ρύθμισης και της βελτίωσης της επαγγελματικής δραστηριότητας των λομπιστών, όπως συμβαίνει και σε πολλές προηγμένες δημοκρατίες.

Η επιρροή του lobbying πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία σημαντική διαδικασία της δημοκρατίας και όχι να συγχέεται με τη διαφθορά. Η επικοινωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων πλευρών είναι ουσιαστικό στοιχείο μιας υγιούς κοινωνίας και οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν αυτήν την επικοινωνία. Εντούτοις, υπάρχουν ακόμη κενά στην υπάρχουσα νομοθεσία, όπως ο περιορισμός των συναντήσεων που πρέπει να καταγράφονται (μόνο προγραμματισμένες και που αφορούν σε προώθηση οικονομικών συμφερόντων), καθώς και η εξαιρέση από το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων κ.ά.. Συνεπώς, είναι σημαντικό να δρομολογηθούν άμεσα οι παραπάνω εκκρεμότητες και να γίνει πλήρης αποτίμηση της σωστής εφαρμογής της νομοθεσίας.

A black and white photograph of a hand moving a chess piece on a board. The hand is positioned at the top, gripping the top of a dark wooden king piece. The king piece is being lifted from its square. In the foreground, a smaller chess piece, possibly a knight, is visible on an adjacent square. The background is blurred, showing other chess pieces and the checkered pattern of the board.

*Ο Νικόλας Κυριακίδης είναι δικηγόρος και ακαδημαϊκός. Δραστηριοποιείται επίσης στον τομέα παραγωγής πολιτικής και το lobbying. Είναι απόφοιτος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι κάτοχος μεταπτυχιακών τίτλων από UCL και NYU και διδακτορικού από το University of Oxford. Υπήρξε επίσης επισκέπτης ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Harvard. Διδάσκει στο University of Nicosia και έχει συνεισφέρει σε μια σειρά πρωτοποριακών νομικών και ερευνητικών πρωτοβουλιών υψηλού επιπέδου τόσο στο πλαίσιο της δικηγορίας όσο και της ακαδημαϊκής του ζωής, όπως είναι η Μονάδα Δικονομικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Είναι επίσης ιδρυτικό μέλος του μη κερδοσκοπικού οργανισμού Oxygono, του Cyprus Forum, του Nomoplatform και της Zenox Public Affairs.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

του Δημήτρη Χ. Χατζησοφοκλή*

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν σε μια εναλλακτική, ανάπτυξη των διεθνών και τοπικών αγορών. Ας αναλύσουμε τον ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην πρόωθηση της αειφόρου ανάπτυξης, την ανακατανομή του πλούτου και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με έμφαση στην τοπική ανάπτυξη, την καινοτομία και τον μεταρρύθμιση της αγοράς.

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της αυξανόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, οι κοινωνικές επιχειρήσεις αποτελούν μια εναλλακτική προσέγγιση στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία. Ενσωματώνοντας κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς, και άλλους συναφείς στόχους στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα, οι κοινωνικές επιχειρήσεις αποτελούν μια εναλλακτική βιώσιμη λύση για τη παραγωγή οικονομικής ευμάρειας.

Ο Ρόλος στην Τοπική Ανάπτυξη

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αναπτύσσονται συχνά με τη λογική της «επιρροής της βάσης στην κορυφή», επικεντρώνοντας στην αειφόρο ανάπτυξη και ευημερία τοπικών κοινοτήτων. Μέσω της απασχόλησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης, αλλά και της επανεπένδυσης των κερδών για την ενίσχυση κοινωνικών προγραμμάτων, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων και συγχρόνως δημιουργούν λογικά κέρδη για τους διαχειριστές τους.

Επίσης, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν πιο εύκολα να αντιμετωπίσουν προκλήσεις που παραδοσιακές επιχειρήσεις συχνά παραβλέπουν για λόγους όπως η χαμηλή κερδοφορία. Είτε παρέχουν υγειονομική περίθαλψη χαμηλού κόστους, οικονομικά προσιτή στέγαση ή πρόσβαση σε καθαρό νερό, αυτοί οι οργανισμοί αξιοποιούν τους τοπικούς πόρους και τη γνώση για να δημιουργήσουν εξατομικευμένες λύσεις. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις καλύπτουν αυτό το κενό δίνοντας προτεραιότητα στο θετικό κοινωνικό αντίκτυπο σε αντίθεση με τη μεγιστοποίηση κέρδους, ενισχύοντας έτσι την τοπική ανάπτυξη και δίνοντας τη δυνατότητα στις κοινότητες που μειονεκτούν να συμμετέχουν σε οικονομικές δραστηριότητες. Με τον

τρόπο αυτό, δημιουργούν νέες ευκαιρίες, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη των τοπικών αγορών. Για παράδειγμα, ιδρύματα μικρών πιστώσεων όπως η Grameen Bank έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο παρέχονται χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σε πληθυσμούς με χαμηλό εισόδημα, δίνοντας ευκαιρίες σε άτομα με χαμηλές δυνατότητες να δημιουργήσουν καλύτερες ευκαιρίες διαβίωσης.

Ο Ρόλος στις Διεθνείς Αγορές

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, οι κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να συμβάλλουν σημαντικά στη διαμόρφωση διεθνών αγορών που είναι πιο δίκαιες, ευαίσθητες στο περιβάλλον και αειφόρες. Μέσω συνεργασιών και δικτύων, οι κοινωνικές επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν τον διεθνή διάλογο για βιώσιμες πρακτικές και να προάγουν την αειφόρο ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αλλάζουν οικονομικά οικοσυστήματα και αγορές, γιατί μέσα από τον ελεύθερο ανταγωνισμό, προκαλούν τις παραδοσιακές επιχειρήσεις να λάβουν υπόψη, εκτός από τα οικονομικά κέρδη, την ανθρωπίνη ευημερία και το περιβάλλον. Σε τομείς όπως η γεωργία, για παράδειγμα, έχει εφαρμοστεί χάρτα ηθικής δεοντολογίας και βιώσιμες πρακτικές, επιφέροντας αλλαγές στις στρατηγικές ακόμη και μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών.

Προκλήσεις και Ευκαιρίες

Παρά το γεγονός ότι οι κοινωνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, όπως η έλλειψη χρηματοδότησης και νομοθετικά πλαίσια λειτουργίας, αυτές προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες για τη δημιουργία οικονομικής και κοινωνικής αξίας. Επίσης, η ατζέντα των κοινωνικών επιχειρήσεων ευθυγραμμίζεται με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) των Ηνωμένων Εθνών, καθιστώντας τις πολύτιμους εταίρους στην παγκόσμια προσπάθεια για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και δίκαιου κόσμου. Αντιμετωπίζοντας θέματα όπως η φτώχεια, η ανισότητα και η περιβαλλοντική υποβάθμιση, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συμβάλλουν στην βιώσιμη μεταρρύθμιση της παγκόσμιας αγοράς. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις επίσης προωθούν την υπεύθυνη

κατανάλωση και παραγωγή, επιτρέποντας τη μετάβαση από το γραμμικό οικονομικό μοντέλο «πάρε, φτιάχνω, διαθέτω» σε ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας.

Συμπεράσματα

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις αποτελούν έναν αυξανόμενο σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη τοπικών και διεθνών αγορών. Προωθώντας την αειφορία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την οικονομική ενίσχυση, οι κοινωνικές επιχειρήσεις παρέχουν βιώσιμες και καινοτόμες λύσεις στις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις είναι πολύ περισσότερα από εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα. Είναι παράγοντες αλλαγής που συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της κοινότητας, την καινοτομία και τον μετασχηματισμό της αγοράς. Εστιάζοντας στη δημιουργία κοινωνικής και οικονομικής αξίας, αυτοί οι οργανισμοί συμβάλλουν στην διαμόρφωση των τοπικών και διεθνών αγορών χωρίς αποκλεισμούς. Καθώς οι παγκόσμιες προκλήσεις συνεχίζουν να κλιμακώνονται, ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων προς πιο δίκαιες και βιώσιμες λύσεις γίνεται ολοένα και πιο καθοριστικός.

Ως εκ τούτου, η έρευνα και υποστήριξη προς τις κοινωνικές επιχειρήσεις πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ηγέτες επιχειρήσεων και τους ακαδημαϊκούς. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις στην Κύπρο δεν έχουν καθοριστεί, ακόμη και με μια σοβαρή προσπάθεια τα τελευταία χρόνια, και αυτό δημιουργεί καθυστέρηση σε πιθανές επενδύσεις που θα μπορούσαν να επηρεάσουν θετικά τον τομέα των επιχειρήσεων αυτών. Στο Center for Social Innovation, Ltd., ο σκοπός μας είναι να καλυτερεύσουμε την ποιότητα ζωής στην κοινωνία και κατ' επέκταση των συνανθρώπων μας με την διόρθωση χρόνιων συστημικών προβλημάτων. Το πετυχαίνουμε σε ένα μεγάλο βαθμό γιατί στις προτεραιότητές μας έχουμε δράσεις οι οποίες ενισχύουν τον συγκεκριμένο σκοπό. Για να μπορούμε να επιτύχουμε πρέπει να είμαστε και ένας οικονομικά βιώσιμος οργανισμός για να δημιουργούμε τις σωστές προϋποθέσεις επιτυχίας.

*Ο Δημήτρης Χ. Χατζησοφοκλής είναι Συνιδρυτής και Διευθύνων Σύμβουλος της CSI. Κατέχει τεχνογνωσία στους τομείς Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας, την δημιουργία επιχειρηματικών οικοσυστημάτων και την καινοτομία, τη λειτουργική αποτελεσματικότητα οργανισμών, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση έργων, τη συστημική επίλυση προβλημάτων και τις διαδικασίες ανάπτυξης λύσεων βάσει μοναδικών δράσεων, την ανάπτυξη της δημιουργικότητας ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, την εκπαίδευση, τις οργανωτικές συνέργειες και τη συνεργασία, τα διαδικτυακά εκπαιδευτικά συστήματα, και την διαδικτυακή ασφάλεια.

References

Yunus, M. (2007). *Creating a World Without Poverty: Social Business and the Future of Capitalism*. PublicAffairs.
Emerson, J. & Twersky, F. (Eds.). (1996). *New Social Entrepreneurs: The Success, Challenge, and Lessons of Non-profit Enterprise Creation*. Roberts Foundation.
Porter, M.E., & Kramer, M.R. (2011). *Creating Shared Value*. Harvard Business Review, 89(1/2), 62-77.

ΕΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

*του Κυριάκου Ιορδάνου**

Φαίνεται ότι στο υφιστάμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον που ζούμε τουλάχιστον τα τελευταία 10 χρόνια, δεν θα βαρεθούμε ποτέ... Μπορεί να νιώθουμε κούραση, αλλά σίγουρα όχι βαρεμάρα.

Οι σύγχρονες προκλήσεις

Ο ρυθμός αλλαγής της υφιστάμενης κατάστασης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο διεθνές πεδίο, η εμφάνιση νέων προκλήσεων, η αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν συνεχώς, η ανάγκη προσαρμογής και διόρθωσης, η ανάγκη για μεταρρυθμίσεις και λειτουργία σε ένα νέο και απαιτητικό καθεστώς μας κρατούν σε εγρήγορση. Είμαστε μάρτυρες πολιτικών, γεωστρατηγικών, κοινωνικών, διπλωματικών, χρηματοοικονομικών και επενδυτικών αλλαγών, στρατιωτικών επιχειρήσεων στη δική μας γειτονιά, οικονομικής αστάθειας και αυξανόμενης πληθωρισμού, αυξανόμενου κόστους κεφαλαίου και χρέους που προκαλούν κοινωνικούς σεισμούς, σε συνδυασμό με μια προφανή αναμενόμενη άνοδο των πολιτικών κινημάτων σε διάφορες ευρωπαϊκές περιοχές, παρόμοιων με εκείνα της δεκαετίας του 1930, που τελικά διαμόρφωσαν το μέλλον του κόσμου λίγα χρόνια αργότερα.

Όλα αυτά προκαλούν κρίσεις, καθιστώντας τις κυβερνήσεις, την επιχειρηματική κοινότητα και την πολιτική κοινωνία ομήρους μιας συνεχούς πάλης για την αντιμετώπισή τους, αντί να επικεντρώνονται σε ένα πιο παραγωγικό πρόγραμμα και σε μια πιο ανθεκτική σχεδίαση για το μέλλον. Αυτό το ζήτησε πρόσφατα με την πανδημία του COVID, τον πόλεμο στην Ουκρανία, τις πολιτικές και εμπορικές περιοριστικές μέτρησεις και τις επιβληθείσες κυρώσεις, και πρόκειται να επιδεινωθεί με τις εξελίξεις στην ψηφιακή τεχνολογία (π.χ. εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης) και τις περιβαλλοντικές πολιτικές, τις νέες παγκόσμιες προτεραιότητες. Παράλληλα, στην καθημερινή επιχειρηματική ατζέντα δίνεται κυρίως προτεραιότητα στα ευρύτερα θέματα συμμόρφωσης στους τομείς των χρηματοοικονομικών και εταιρικών υπηρεσιών, στις συζητήσεις γύρω από τον διεθνή σχεδιασμό, καθώς και στα θέματα της ESG και της πράσινης μετάβασης.

Ως αποτέλεσμα, όλα τα παραπάνω οδηγούν αναπόφευκτα τις εθνικές οικονομίες στην αγκαλιά του υπερπληθωρισμού και σε μια ριζική αύξηση των τιμών, ειδικά στους τομείς του διεθνούς εμπορίου, του

κόστους ενέργειας και των αλυσίδων εφοδιασμού. Επιπλέον, η συνεχής αύξηση του κόστους κεφαλαίου και των επιτοκίων, επιβάλλει επιπλέον εμπόδια στη διατήρηση των επιχειρήσεων και στην παροχή των απαραίτητων χρηματοδοτικών πόρων για νέες επιχειρήσεις και start-ups. Οι πολίτες και οι φορολογούμενοι υφίστανται μια αντιληπτή συρρίκνωση των εσόδων τους και της αγοραστικής τους δύναμης. Βρισκόμαστε επομένως σε ένα κρίσιμο σημείο, όπου, αφενός, οι κυβερνήσεις πρέπει να επιδείξουν τη δύναμή τους και την ανθεκτικότητά τους και, αφετέρου, οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά πρέπει να μετρήσουν και να ενισχύσουν τη δική τους χρηματοοικονομική ανθεκτικότητα και να θέσουν τις προτεραιότητές τους.

Αλλαγές στο παραδοσιακό οικονομικό και πολιτικό καθεστώς

Η νέα διεθνής προοπτική θέτει τις χώρες σε ένα διαφορετικό επιχειρηματικό καθεστώς, ένα πιο ανταγωνιστικό και πιθανώς πιο απομονωτικό. Κάθε χώρα θα προσπαθήσει να ελαχιστοποιήσει τις απώλειες της και να αυξήσει τα έσοδα, τη σημασία και τη σημαντικότητά της στο διεθνές επιχειρηματικό πεδίο, διεκδικώντας το «δίκαιο» τμήμα των οφελών. Αυτά τα οφέλη μπορεί να περιλαμβάνουν φορολογικά έσοδα, έλξη ξένων άμεσων επενδύσεων, εξαγωγές, καθώς και πολιτική επιρροή. Συνεπώς, πιθανόν να υπάρξουν αλλαγές από το παραδοσιακό οικονομικό και πολιτικό διεθνές καθεστώς προς νέες μεθόδους, όπως οι BRICS και ο νέος σχηματιζόμενος κλάδος. Παραδοσιακές συμμαχίες και εμπορικές συναλλαγές μπορεί να αρχίσουν να ταρακουνιούνται, με νέες να σχηματίζονται.

Κατά τη γνώμη μου, η Ευρώπη και οι Ηνωμένες Πολιτείες βρίσκονται σε μια ιδιαίτερα δύσκολη θέση οικονομικά και κοινωνικά, δεδομένης της συσσώρευσης όλων των ειδών βαρών και αδυναμιών, τα οποία μπορεί να προκαλέσουν επιπλέον συγκρούσεις με τους υποψήφιους ανταγωνιστές, στην προσπάθειά τους να προστατεύσουν το δικό τους έδαφος. Έτσι, δεν πρέπει να αποτελεί έκπληξη για κανέναν αν αντιμετωπίσουμε είτε πιο αυστηρά μέτρα προστασίας του εμπορίου (όπως έχει ήδη παρατηρηθεί) είτε μια αναθεώρηση της γεωπολιτικής και οικονομικής μακροχρόνιας κατάστασης.

Σίγουρα, οι επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία

οδήγησαν σε αυξημένη ευαισθησία όσον αφορά την εφαρμογή άλλων πολιτικοοικονομικών εργαλείων, όπως η επιβολή κυρώσεων σε ρωσικά οικονομικά συμφέροντα, κάτι που τροποποίησε το σκηνικό. Έτσι, η σημασία της ρυθμιστικής συμμόρφωσης ξεχωρίζει, με κυρώσεις και νομικά μέτρα να αντιμετωπίζονται σε υψηλότερα πολιτικά επίπεδα. Φυσικά, δεδομένων των επικρατούντων συνθηκών, αυτό είναι κάτι που πρέπει να αντιμετωπίσουμε για το μέλλον.

Αναμφίβολα, ένας από τους κύριους πυλώνες της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας τα τελευταία δεκαετία ήταν ο χρηματοοικονομικός τομέας. Η οικονομική κρίση του 2013, οι διάφορες αποκαλύψεις από διεθνείς δημοσιογράφους για παρανομίες και σκάνδαλα, οι καταρρεύσεις των τραπεζών, οι φιλοδοξίες του OECD και της Ευρώπης για τον εναρμονισμό του εμπορίου, της επιχειρηματικότητας και της φορολογίας, καθώς και όλες οι συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία, αποκάλυψαν πόσο ευαίσθητος και ευάλωτος είναι ο τομέας των υπηρεσιών στις εξωτερικές επιρροές και τις διεθνείς πιέσεις και απειλές. Τελικά, η διδασκαλία που αντλήθηκε, ειδικά τα τελευταία μήνες, είναι ότι ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συνολικού οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας. Επομένως, είναι ένας τομέας που χρειάζεται να προστατευθεί και να διοικηθεί καλά. Έτσι, ίσως είναι η κατάλληλη στιγμή για να προχωρήσουμε σε μια σαφή αποστολή και να σχεδιάσουμε τις σχετικές στρατηγικές. Είναι η στιγμή να απαλλαγούμε από το βάρος του παρελθόντος και να προχωρήσουμε γρήγορα μπροστά με συνέπεια, βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα.

Ως εκ τούτου, είναι ουσιώδες να συγχρονίσουν όλοι οι φορείς της οικονομίας τις ενέργειές τους και να ενοθυραμίσουν τους πόρους προκειμένου να ενισχύσουν και να προστατεύσουν τον τομέα των υπηρεσιών, λαμβάνοντας φροντίδα του θεσμικού, ρυθμιστικού και λειτουργικού του πλαισίου. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αποδεχτούμε και να προσαρμοστούμε στην νέα πραγματικότητα που εισάγεται από τη διεθνή κοινότητα, διαμορφώνοντας έτσι ένα πραγματικά μοντέρνο, ελκυστικό, διαφανές, αξιόπιστο και βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο. Ταυτόχρονα, πέρα από τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διεθνείς υποχρεώσεις στον διεθνή επιχειρηματικό τομέα και τη ρυθμιστική τους υποχρέωση, η κυβέρνηση, το πολιτικό προσωπικό, η επιχειρηματική κοινότητα και οι τεχνοκράτες έχουν μια εξαιρετική ευκαιρία να επανεξετάσουν και να αναθεωρήσουν το μέλλον της χώρας. Είναι η στιγμή να διορθώσουμε τα λάθη, να αποχωρήσουμε από παλιά εθιμοτυπία και αντιλήψεις και να λάβουμε κάθε δυνατό μέτρο για να διατηρήσουμε το καλό κύρος της Κύπρου, να δημιουργήσουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα και να είμαστε ανταγωνιστικοί σε έναν όλο και αυξανόμενο σκληρό και ανίκαίο διεθνή ανταγωνισμό.

Ο δρόμος μπροστά: Εθνική Αρχή Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών

Ποιες είναι λοιπόν οι επιλογές για την Κύπρο; Μπορούμε να επιλέξουμε μέσα από δύο δρόμους,

αυτόν του αυτοσχεδιασμού και της καινοτομίας ή αυτόν της ενσωμάτωσης βέλτιστων πρακτικών από άλλες χώρες. Είναι γεγονός ότι η πρώτη επιλογή, με την ανάκληση του τομέα υπηρεσιών σε μεμονωμένες εργασίες και αντίστοιχες αρχές, δεν είναι κάτι που μπορεί να μας οδηγήσει μακριά. Αντίθετα, έχει προταθεί από εξωτερικούς αξιολογητές ότι θα πρέπει να εργαστούμε για έναν ενοποιημένο ρυθμιστικό φορέα, ιδίως για τους παρόχους εταιρικών υπηρεσιών. Έτσι, αυτή είναι η επιλογή που μας απομένει.

Λαμβάνοντας υπόψη το διεθνές τοπίο, τις επικρατούσες συνθήκες και τις προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη συμμόρφωση και την αναζήτηση εισερχόμενων επενδύσεων και επιχειρήσεων, η Κύπρος πρέπει να κατασκευάσει ένα σύγχρονο, ανθεκτικό και πειστικό νέο μοντέλο, αν θέλει να παραμείνει ως ένα διεθνές επιχειρηματικό κέντρο καλής φήμης. Έτσι, μαθαίνοντας από πιο ανεπτυγμένες χώρες στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και επωφελούμενοι από τα δύσκολα μαθήματα του πρόσφατου παρελθόντος, η πιο σχετική και επίκαιρη προοπτική για την Κύπρο είναι ίσως η ίδρυση μιας Εθνικής Αρχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών, ακολουθώντας τα παραδείγματα του Ηνωμένου Βασιλείου, με το FCA, και αυτών της Νότιας Αφρικής και του Χονγκ Κονγκ. Η Μάλτα έχει επίσης ιδρύσει την MFSA με αξιοσημείωτα αποτελέσματα.

Η ίδρυση μιας τέτοιας Αρχής πρέπει να στοχεύει στο να φέρει υπό την εποπτεία της όλες τις υφιστάμενες αρμόδιες και ρυθμιστικές αρχές του τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, καθώς και τις νομοθεσίες, συμπεριλαμβανομένης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της CySEC, του Επόπτη των Εταιρειών Ασφάλισης, της Κυπριακής Επιτροπής Εποπτείας των Δημοσίων Ελεγκτών, της Εθνικής Αρχής Τυχερών Παιγνίων, του Χρηματιστηρίου, του ICPAC, του Κυπριακού Δικηγορικού Συλλόγου, ακόμη και του FIU και των υπολοίπων εποπτικών και ρυθμιστικών φορέων του τομέα. Παρόλο που θα έχει κρατική υπόσταση, είναι σημαντικό αυτή η νέα Αρχή να διατηρεί την ανεξαρτησία της από το Υπουργείο Οικονομικών και άλλες σχετικές κυβερνητικές μονάδες, καθώς και από κάθε άλλη πολιτική επιρροή.

Ο τελικός στόχος είναι να υπάρχει ένα κοινό σημείο αναφοράς ως χώρα, για τη στρατηγική και τον έλεγχο του τομέα των υπηρεσιών, δηλαδή ένας πραγματικός ιδιοκτήτης έργου, για την ενίσχυση της συντονισμένης και ομοιόμορφης εφαρμογής μέτρων από όλες τις αρχές και τις εποπτευόμενες οντότητες τους. Δεδομένου του παραδείγματος του FCA στο Ηνωμένο Βασίλειο, αυτή η νέα Αρχή πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει ποινικά μέτρα κατά των παραβαίνουσων εταιρειών. Αυτό φυσικά θα απαιτήσει αλλαγές και προσαρμογές στο νομικό πλαίσιο της χώρας, πιθανότατα με την συνδρομή από τον Γενικό Εισαγγελέα.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε σε αυτό το σημείο ότι αυτή η πρόταση δεν υπονοεί ότι οι τρέχουσες αρχές είναι εγκαταλείψιμες ή καταργούνται, αντίθετα, προτείνεται ρητά ότι κάθε αρμόδια αρχή συνεχίζει τις εργασίες της όπως συνήθως, αλλά υπό μία ανώτατη

αρχή, που θα εξασφαλίζει συντονισμό, καθοδήγηση και προστασία. Εάν μια τέτοια Αρχή θεσπιστεί, με την εξουσία και την επίσημη δέσμευση από την κυβέρνηση και το πολιτικό σύστημα, αυτό θα οδηγήσει στην σταδιακή διόρθωση της κατεστραμμένης φήμης της χώρας. Επιπλέον, θα διευκολύνει την Κύπρο να ανοίξει τον δρόμο για την παροχή νέων τύπων υπηρεσιών και προϊόντων στο πεδίο των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, της προσέλκυσης επενδύσεων και της διαχείρισης περιουσίας, με πιο εξειδικευμένο και ανταγωνιστικό τρόπο. Μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν ωφέλιμη για ολόκληρη την οικονομία, τις διαπραγματευτικές δυνάμεις της κυβέρνησης και την κοινωνία γενικά.

Με άλλα λόγια, η Κύπρος θα θέσει τον εαυτό της στην υψηλότερη κορυφή των κέντρων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, προσφέροντας ποιοτικές και σημαντικές υπηρεσίες, σε ένα αξιόπιστο, διαφανές και αποτελεσματικό περιβάλλον. Αυτό θα προσθέσει επίσης στο κύρος και τη φήμη της χώρας συνολικά, των τραπεζικών και επενδυτικών της συστημάτων, των επαγγελματιών της, της προσέλκυσης των σωστών και αξιόλογων ξένων επενδύσεων, του εμπλουτισμού των δημόσιων οικονομικών κ.α.

Μοναδική ευκαιρία για νέους, αισιόδοξους και υποσχόμενους ορίζοντες

Δεν έχω καμία ψευδαίσθηση ότι αυτή η απόφαση θα είναι εύκολο να ληφθεί ή ότι θα εκτελεστεί αμέσως, αλλά η δημόσια συζήτηση πρέπει να ξεκινήσει, προκειμένου να εξεταστεί αυτή η επιλογή. Για μια ακόμη φορά, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες και τα φαινόμενα που αναφέρθηκαν προηγουμένως και έχοντας υπόψη τον τρόπο με τον οποίο η τεχνολογία και η ψηφιοποίηση διαμορφώνουν το μέλλον, αυτό είναι ένας μονόδρομος που πρέπει να ακολουθήσουμε και πρέπει να το κάνουμε το συντομότερο δυνατόν. Διαφορετικά, υπάρχει ο κίνδυνος να παραμείνουμε αδρανείς και απαρχαιωμένοι, ενώ ο υπόλοιπος κόσμος προχωρά γρήγορα, καταδικάζοντας δυστυχώς την Κύπρο και την οικονομία της ως μη σχετική και μη ελκυστική.

Η επιχειρηματική και επαγγελματική κοινότητα στη χώρα πρέπει να επανατιμήσει τον τύπο και τη φύση των πελατών που προσελκύει, να επανακαθορίσει την αξιολόγηση του κινδύνου, στοχεύοντας σε επιθυμητούς και φημισμένους οργανισμούς, με πραγματική ουσία, πραγματική παραγωγή και πραγματική δημιουργία οφέλους για ολόκληρη τη χώρα, χωρίς να το περιορίζει στους λίγους εκλεκτούς. Έτσι, πρέπει να είμαστε επιλεκτικοί και πρέπει να είμαστε έτοιμοι να απορρίπτουμε δυνητικούς πελάτες. Η εφαρμογή του κανονισμού της ΕΕ για τον έλεγχο των ξένων άμεσων επενδύσεων είναι απαραίτητη.

Ταυτόχρονα, πρέπει να εγκαταστήσουμε τους κατάλληλους μηχανισμούς για την εξυπηρέτηση αυτής της αναβαθμισμένης πελατείας, από το πολύ αρχικό στάδιο έως το τέλος. Πρέπει να λάβουμε την απόφαση να θεμελιώσουμε τις επιχειρηματικές βάσεις σε ανθεκτικά θεμέλια. Μία Ενιαία Εθνική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών μπορεί να παράσχει αυτές τις βάσεις και να λειτουργήσει ως καταλύτης για

την αντιστροφή των εντυπώσεων τρίτων για την εποπτεία και τους κανονισμούς της Κύπρου.

Προχωρώντας, η Κύπρος πρέπει να παρουσιάσει και να αποδείξει ότι είναι μια πραγματικά εξέχουσα, σοβαρή και αξιόπιστη χώρα, ένας τόπος όπου ο επιχειρηματικός τομέας μπορεί να διευκολύνεται νόμιμα, αποτελεσματικά, με προνομιακή και ανταγωνιστική ποιότητα. Η δημιουργία ενός τέτοιου επιχειρηματικού οικοσυστήματος δεν πρέπει να είναι απλά ένα όραμα, αλλά ένας στόχος που πρέπει να επιτευχθεί. Συνεπώς, πρέπει να είμαστε προνοητικοί αλλά ταυτόχρονα ρεαλιστές σχετικά με αυτό που απαιτεί η τοπική αγορά και το διεθνές περιβάλλον, κατανοώντας πως έχουμε μία μοναδική ευκαιρία να ανοίξουμε νέους, πιο αισιόδοξους και υποσχόμενους ορίζοντες.

*Ο Κυριάκος Ιορδάνου είναι Γενικός Διευθυντής του ΣΕΑΚ από τον Ιανουάριο 2012. Είναι εγκεκριμένος λογιστής, μέλος του Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) και του Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA). Είναι επίσης Fellow member του Chartered Governance Institute of UK & Ireland (FCIS). Πρόσθετα, είναι πιστοποιημένος εσωτερικός ελεγκτής, Certified Internal Auditor (CIA) και μέλος του Chartered Institute of Marketing (MCIM). Τέλος, κατέχει Μεταπτυχιακό Τίτλο στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA) από το Maastricht School of Management.

ΑΠΟ ΕΠΙΚΥΡΩΤΙΚΗ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΩΣΑ Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΒΟΥΛΗ

*του Παναγιώτη Καπαρή**

Η Κυπριακή Δημοκρατία ενηλικιώθηκε και το κυπριακό πολιτικό σύστημα, μέσα από σκαμπανεβάσματα, επιτυχίες και σκάνδαλα, απέκτησε και πιο «σοφούς» ταγούς, αλλά και πιο στέρεες πολιτικές δομές. Οι εκλογικές διαδικασίες και η εναλλαγή στην εξουσία, ενίσχυσαν την εξουσία του λαού, ο οποίος ξέρεν να επιβραβεύει, αλλά και να τιμωρεί. Το κυριότερο, είναι ότι οι πολίτες δεν είναι πλέον «αρνιά» και μπορούν να αντιλαμβάνονται τους μηχανισμούς προπαγάνδας, τους οποίους επιστρατεύουν οι υποψήφιοι ταγοί.

Αδιόρατη μετακίνηση προς τον κοινοβουλευτισμό

Η Βουλή των Αντιπροσώπων, από «επικυρωτικό» σώμα, στα πρώτα χρόνια της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, μετατρέπεται σιγά-σιγά, σε «κυβερνώσα» οντότητα, λόγω της δυνατότητας να καταψηφίζει και να τροποποιεί νομοσχέδια, ενισχύοντας τον ρόλο και την παρέμβαση της, στο πολιτικό γίγνεσθαι. Με άλλα λόγια, το Προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης, μετακινείται αδιόρατα, προς το κοινοβουλευτικό σύστημα. Λόγω του συστήματος, οι εκάστοτε Πρόεδροι της κυπριακής Δημοκρατίας και με μεγαλύτερη μαεστρία, όσοι διέθεταν κοινοβουλευτική πείρα, σήκωναν συχνά πυκνά τα τηλέφωνα και επικοινωνούσαν με βουλευτές με πολιτική βαρύτητα, ώστε να προχωρούν και να ψηφίζονται χωρίς καθυστέρηση νομοσχέδια. Μεγάλο όπλο στην Βουλή, είναι και οι συνεχείς αναβολές, κάτι το οποίο ανατρέπει, καλώς ή κακώς, πολλούς κυβερνητικούς σχεδιασμούς.

Η ενίσχυση του Κοινοβουλίου έχει ως αποτέλεσμα και την καλύτερη λειτουργία των λεγόμενων «checks and balances» (έλεγχος και ισορροπία) δηλαδή των θεσμικών ισορροπιών. Στο εκκρεμές των εξουσιών, τέθηκε στο περιθώριο, ενδεχομένως προσωρινά, η «τέταρτη εξουσία», δηλαδή τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία πλέον στην δίνη του διαδικτύου, μετέτρεψαν όλους πολιτικούς και όλους τους χρήστες κινητών τηλεφώνων σε «ρεπόρτερ». Άρα και το name and shame, δηλαδή η αποκάλυψη ονομάτων και η δημόσια κατακραυγή, μειώθηκαν στο ελάχιστο. Σε δεύτερη μοίρα τέθηκαν και οι σοβαρές αναλύσεις και τα «προφητικά» άρθρα, τα οποία κάποτε ανέβαζαν και κατέβαζαν κυβερνήσεις.

Η εξελικτική πορεία και τα διαχρονικά προβλήματα

Ιστορικά, το 1960 όταν εγκαθιδρύθηκε η Κυπριακή

Δημοκρατία, η Βουλή των Αντιπροσώπων, εθεωρείτο για τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων, περίπου ως ένα επικυρωτικό σώμα. Τότε η Κύπρος εξήλθε από σκλαβιά αιώνων, με αφέντες και εθνάρχες. Μοιραία και η συνταγματικά εξουσία, ήταν ουσιαστικά μια συνέχεια των δομών εξουσίας. Οι τότε ηγέτες, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Φαζίλ Κιουτσιούκ, οι οποίοι μοίραζαν το πολιτικό παίγνι, «φιλανθρώπως», έδωσαν το δικαίωμα στους βουλευτές να διατηρούν την προσωπική τους εργασία, αφού η αντιμισθία ήταν «ψίχουλα». Και ως δώρο τους πρόσφεραν αφορολόγητο αυτοκίνητο. Τότε τα νομοσχέδια από την κυβέρνηση ήταν ελάχιστα, άρα και η δουλειά πολύ πιο λίγη. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι τις «δύσκολες» εκθέσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών επί των νομοσχεδίων, τις συνέτασσαν οι ίδιοι οι πρόεδροι των Επιτροπών, κατά κανόνα με χειρόγραφα κείμενα. Σήμερα λόγω και των ευρωπαϊκών νομοθεσιών, η δουλειά είναι πολλαπλάσια και τα νομοσχέδια είναι πολύπλοκα και σύνθετα. Αποτέλεσμα σήμερα η σύνταξη μιας έκθεσης, να απαιτεί κοπιώδη εργασία πολλών τεχνοκρατών.

Τα χρόνια πέρασαν, αλλά και πάλι η «κυβερνώσα» Βουλή, δεν μπόρεσε ή και δεν μπορεί πάντα, σε κρίσιμα ζητήματα να ξεφύγει από τις «παγίδες» της εκτελεστικής εξουσίας. Εξάλλου στην κυβέρνηση εργάζονται χιλιάδες υπάλληλοι, ενώ στην Βουλή μερικές εκατοντάδες. Αμέτρητα τα παραδείγματα, αποφάσεων οι οποίες λήφθηκαν από παραπλανητικές θέσεις τεχνοκρατών ή και «πονηρές» υποσχέσεις Υπουργών και άλλων αξιωματούχων. Κορυφαία «παγίδα» αποτέλεσε το κούρεμα των καταθέσεων, όπου ο τέως Πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης, φαινομενικά απέτυχε να πείσει τους Αρχηγούς των Κομμάτων. Ωστόσο την ίδια ώρα κάποιοι χρυσοπληρωμένοι και τάχα «σοφοί» τεχνοκράτες, άλλα έλεγαν και άλλα διαβεβαίωναν τους βουλευτές. Τα ίδια με τις Κυπριακές Αερογραμμές, όπου «ευπόληπτοι» αξιωματούχοι, άλλα έλεγαν στην Βουλή, για να εγκρίνει εγγυήσεις και άλλα έπραξαν όταν κατέρρευσε η εταιρεία. Μεγάλη «παγίδα» ήταν και η ιστορία του σκανδάλου του χρηματιστηρίου, όπου μια χούφτα παμπόνηρων ανθρώπων, άρπαξε τις οικονομίες ζωής, σχεδόν όλων των κυπρίων.

Μεγάλος «πειρασμός» για τους βουλευτές, αποτελεί η ανάληψη ευθυνών, οι οποίες ανήκουν στην εκτελεστική εξουσία. Δηλαδή αναλαμβάνουν να επιλύσουν διαφορές ανάμεσα σε οργανωμένα σύνολα,

ακόμη και «γόρδιους δεσμούς» κυρίως σε εργασιακές διαφορές. Από την άλλη «πονηρούληδες» Πρόεδροι και Υπουργοί, αντί να έχουν το θάρρος να αναλάβουν τις ευθύνες τους, ρίχνουν τις «καυτές» πατάτες στην Βουλή. Στο τέλος της ημέρας ζημιωμένοι είναι συνήθως, βουλευτές και κόμματα, αφού ικανοποιούν ένα και αφήνουν άλλους δέκα παραπονεμένους. Καλό είναι να υπάρξει μια άτυπη συμφωνία, ανάμεσα στα κόμματα, ώστε να μην αναλαμβάνουν ευθύνες της εκτελεστικής εξουσίας. Ακόμη κανένας αρχηγός κόμματος, να μην συναντά Υπουργούς, για θέματα τα οποία συζητούνται στην Βουλή, εκτός των κοινοβουλευτικών επιτροπών.

Η διαφάνεια αποτελεί ισχυρό όπλο, για έλεγχο και ανακοπή της «βουλιμίας» αδίστακτων εραστών της εξουσίας. Ωστόσο και πάλι είναι σχεδόν αδύνατο, να εντοπίζονται από βουλευτές και τεχνοκράτες της Βουλής, τα «φιλά γράμματα» στα νομοσχέδια, τα οποία «ανατινάζουν» τις καλές προθέσεις. Όπως λένε και φιλόσοφοι: «ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος από καλές προθέσεις». Σε αυτή την διελκυστίδα εισέρχονται πολλές φορές στα μουλωχτά και μερικοί «κουτοπόνηροι» βουλευτές, οι οποίοι «βάζουν το δάκτυλο στο μέλι», νομίζοντας ότι θα ξεφύγουν και από την θεία δίκη. Καλό είναι επιτέλους να περιοριστούν συνταγματικά και οι θητείες και των βουλευτών και όλων των αξιωματούχων του κράτους, δεδομένου ότι κανείς δεν είναι αναντικατάστατος.

*Ο Παναγιώτης Καπαρής είναι δημοσιογράφος και αρθρογράφος. Από το 2000 μέχρι σήμερα εργάζεται στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου ως κοινοβουλευτικός συντάκτης.

TRANSPARENCY.

 29-30 September 2023 Nicosia, Cyprus

www.cyprusforum.cy

**Cyprus
Forum.**
Learn more together

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

της συντακτικής ομάδας του *Nomoplatform**

Τον Δεκέμβρη του 2022 μας ζήτησαν από το ακαδημαϊκό περιοδικό *Cyprus Review* να κάνουμε βιβλιοκριτική στην έκδοση του τόμου με τίτλο «Ο Θεσμός της Βουλής των Αντιπροσώπων», που αποτελεί καρπό του μεγαλύτερου επιστημονικού συνεδρίου για τις κοινοβουλευτικές σπουδές που έχει πραγματοποιηθεί στην Κύπρο, από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, επ' ευκαιρία της συμπλήρωσης εξήντα χρόνων λειτουργίας του κυπριακού κοινοβουλίου.

Όπως μας αναφέρθηκε, ο λόγος που αποτάθηκαν κοντά μας για τη βιβλιοκριτική, ήταν η αναγνώριση της τεχνοκρατικής κατάρτισης που είχαμε αποκτήσει μέσα από το έργο του κοινοβουλευτικού παρατηρητηρίου *Nomoplatform*. Με χαρά αλλά και αίσθημα ευθύνης, αποδεχτήκαμε την πρόσκληση και συγγράψαμε μία εμπειριστατωμένη βιβλιοκριτική που αναδεικνύει το σημαντικό έργο του τόμου και παράλληλα υπογραμμίζει ορισμένα θεσμικά κενά.

Απόσπασμα της βιβλιοκριτικής

«Ο τόμος επιτυγχάνει σε μεγάλο βαθμό τον αρχικό του σκοπό, ο οποίος ήταν να παρουσιάσει θεσμικές, κανονιστικές και νομικές διαστάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων, με τρόπο που να επιτρέπει την διεξαγωγή πρωτογενούς και πολυεπιστημονικής εργασίας στον τομέα. Ο αναγνώστης μπορεί να λάβει πλούσια ανατροφοδότηση από πολιτικά πρόσωπα, ακαδημαϊκούς και ερευνητές για τον τρόπο λειτουργίας της κυπριακής Βουλής, τις πολιτικές προεκτάσεις της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραματίζει η κοινοβουλευτική διπλωματία. Ακόμη, παρατίθενται χρήσιμες πληροφορίες για τις διεθνείς και ευρωπαϊκές πτυχές του κοινοβουλίου, τις σχέσεις κοινοβουλίου και δικαστικής εξουσίας, τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού έργου και την κοινοβουλευτική ιστορία.

Πέραν από τις σημαντικές συμβολές και την ευρύτερη θετική συνεισφορά του τόμου, εκτιμώ πως υπάρχουν ορισμένα προβλήματα και πιθανοί τρόποι ενίσχυσης του υφιστάμενου κοινοβουλευτικού έργου, τα οποία δεν αναδείχθηκαν επαρκώς και τα οποία χρήζουν εξέτασης.

Μερικά από τα προβλήματα είναι πως δεν υπάρχει καλή συνεννόηση μεταξύ των κοινοβουλευτικών

επιτροπών, οι βουλευτές δεν έρχονται καλά προετοιμασμένοι στις συνεδριάσεις των επιτροπών και της ολομέλειας, ακολουθείται μια προβληματική διαδικασία εξέτασης σχεδίων νόμου, δεν χρησιμοποιείται ικανοποιητικά το εύρος της δικαιοδοσίας των κοινοβουλευτικών επιτροπών σε ό,τι αφορά την ανατροφοδότηση από άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, υπάρχει πρόβλημα με τις παρουσίες των βουλευτών στις συνεδριάσεις και ο διαχωρισμός των υφιστάμενων μόνιμων κοινοβουλευτικών επιτροπών δεν είναι ικανοποιητικός.

Μερικοί πιθανοί τρόποι ενίσχυσης του υφιστάμενου κοινοβουλευτικού έργου είναι η τροποποίηση μέρους του Κανονισμού της Βουλής που διέπει τη σύνθετη διαδικασία εξέτασης σχεδίων νόμου και την υποχρέωση συμμετοχής των βουλευτών στις συνεδριάσεις των επιτροπών, η δημιουργία συμβουλευτικών θεματικών ομάδων και επαναπροσδιορισμός των μόνιμων κοινοβουλευτικών επιτροπών.

Ο τόμος επιτυγχάνει σε μεγάλο βαθμό τον αρχικό του σκοπό. Η ανάληψη τέτοιων πρωτοβουλιών συμβάλει στην έναρξη και εγκαθίδρυση ενός εποικοδομητικού διαλόγου, που να επιτρέπει τον εκσυγχρονισμό, την αναδιαμόρφωση και τη βελτίωση, τόσο του κοινοβουλευτικού έργου, όσο και του ευρύτερου κοινοβουλευτικού ενδιαφέροντος στην Κύπρο».

*Το ηλεκτρονικό νομοθετικό παρατηρητήριο Nomoplatform, είναι μια πολιτικά ανεξάρτητη πρωτοβουλία του μη κερδοσκοπικού μη κυβερνητικού οργανισμού Οχυροσο, που έχει ως στόχο την αύξηση της διαφάνειας, προσφέροντας στους πολίτες την ευκαιρία να παρακολουθούν άμεσα και έγκυρα τις διεργασίες που διεξάγονται εντός της κυπριακής Βουλής. Στο Nomoplatform, ο κάθε πολίτης, εκτός από το να έχει πρόσβαση στις διαδικασίες κατάθεσης, εξέτασης και ψήφισης σχεδίων νόμου, μπορεί να λαμβάνει ειδησεογραφική ενημέρωση για τα πεπραγμένα εντός της Βουλής και να ανατρέχει στα βιογραφικά στοιχεία του κάθε Βουλευτή/Βουλευτριάς.

CYPRUS REVIEW VOLUME 35

THE INSTITUTION OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

[Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ]

CR CYPRUS REVIEW

ΠΟΔΗΛΑΤΩΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ

της *Μαρίας Κυριάκου**

Σε έναν κόσμο όπου οι περιβαλλοντικές ανησυχίες, οι προκλήσεις της αστικοποίησης, και οι απειλές για την ποιότητα ζωής όλων εντείνονται, η σημασία της βιώσιμης κινητικότητας είναι πιο εμφανής από ποτέ.

Αναθεώρηση και αναβίωση των αστικών χώρων

Ανεκάθεν είχα έντονο ενδιαφέρον για τα κοινά και το ρόλο μου στην κοινωνία και την κοινότητα όπου ζω, και αφού ολοκλήρωσα τις σπουδές μου στο εξωτερικό, όπου ζούσα χωρίς αυτοκίνητο όπως η πλειονότητα των φοιτητών, επέστρεψα στην Κύπρο με όρεξη για να αλλάξω τον τρόπο λειτουργίας των πόλεων. Με πάθος για την ανάδειξη της σημασίας του δημόσιου χώρου και των δημοκρατικών μεθόδων, ήθελα να βρω τρόπους να εφαρμόσω ανθρωποκεντρικές προσεγγίσεις και να συμβάλλω στην αναθεώρηση και αναβίωση των αστικών χώρων. Διατηρώντας ένα car-free lifestyle, χρησιμοποιούσα την προσωπική μου εμπειρία ως ένα κοινωνικό πείραμα για να υποστηρίξω τη βελτίωση των συνθηκών για τους πεζούς, τους ποδηλάτες, τα άτομα με αναπηρία, αλλά και για τη δημιουργία πόλεων προσβάσιμων και φιλόξενων προς ομάδες που συνήθως μένουν απ' έξω, όπως των ηλικιωμένων, των παιδιών, των εθνοτικών μειονοτήτων κ.ά.

Συμβούλιο προώθησης της χρήσης του ποδηλάτου

Αυτή η αποφασιστικότητα με οδήγησε να συμμετέχω ενεργά και με επιμονή σε διάφορες πρωτοβουλίες που αφορούσαν την αειφόρο ανάπτυξη και τις βιώσιμες μεταφορές, με την επιθυμία να μοιραστώ τις εμπειρίες μου με άλλους πολίτες, με οργανωμένες ομάδες, με τεχνοκράτες κι ακόμη και με πολιτικά πρόσωπα όποτε είχα την ευκαιρία. Όταν ανέλαβα τον ανεξάρτητο κι εθελοντικό ρόλο της Δημάρχου Ποδηλάτου Λευκωσίας (στο διεθνές δίκτυο της BYCS³¹), οι προσπάθειες μου για να εισακουστούν οι απόψεις των καθημερινών χρηστών του αστικού ποδηλάτου οδήγησαν στο να μου δοθεί η ευκαιρία να συμμετέχω στο Συμβούλιο Προώθησης της Χρήσης του Ποδηλάτου (ΣΠΧΠ).

Το ΣΠΧΠ είναι ένα συμβουλευτικό σώμα για τη χάραξη πολιτικής σε σχέση με τη χρήση του ποδηλάτου, με σκοπό τη διασφάλιση ολοκληρωμένου σχεδιασμού και

υλοποίησης υποδομών για τους ποδηλάτες και την ανάληψη δράσεων που να υποστηρίζουν τη χρήση του ποδηλάτου. Η αφοσίωσή μου αναγνωρίστηκε αργότερα με το διορισμό μου ως μια από τους πρώτους Πρεσβευτές Οδικής Ασφάλειας στην Κύπρο.

Η σκάλα της συμμετοχικότητας

Ωστόσο, το να ανεβαίνεις βήμα βήμα τη «σκάλα της συμμετοχικότητας³²» δεν έρχεται χωρίς εμπόδια και προκλήσεις. Συνειδητοποίησα πως υπήρχε η ανάγκη να εξελίξω τις γνώσεις μου για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και το νομοθετικό πλαίσιο, αλλά και τις διαπροσωπικές δεξιότητες μου για να μπορέσω να γεφυρώσω το χάσμα ανάμεσα στο να παρουσιάζω απλά τις ιδέες κι απόψεις μου και στο να βεβαιωθώ ότι αυτές εισακούγονται και λαμβάνονται υπόψη. Ένα βασικό μάθημα που πήρα ήταν η σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς. Ανεξάρτητα αν πρόκειται για απλούς πολίτες ή αξιωματούχους, η γέφυρα επικοινωνίας είναι ουσιώδης.

Η απογοήτευση για την επιρροή που μπορώ να έχω ως απλός πολίτης έφτασε στο αποκορύφωμά της μετά τη συμμετοχή μου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, όπου παρά την παρουσίαση γεγονότων, παραδειγμάτων από άλλες χώρες της ΕΕ, αποτελέσματα έρευνας, εναλλακτικών λύσεων και επιστολών υποστήριξης, η νομοθεσία του περί Ρύθμισης της Διακίνησης Ποδηλάτων Νόμο τροποποιήθηκε ποινικοποιώντας τη μη χρήση κράνους, αντι ενθαρρύνοντας τη χρήση μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων και πρακτικών. Για πολλούς λόγους, αυτή η απόφαση με τον τρόπο που έγινε, βλάπτει παρά να προστατεύει και να προωθεί τα άτομα που κινούνται με πιο βιώσιμα μέσα μεταφοράς, αλλά αυτό το θέμα, αξίζει ένα άρθρο από μόνο του.

Ένα μεγάλο κενό που έχουμε εντοπίσει μαζί με άλλα άτομα με τα οποία συνεργάζομαι για την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας και μικροκινητικότητας είναι η συλλογή και καταγραφή των δεδομένων σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο του οδικού δικτύου τα οποία είναι απαραίτητα για την τεκμηρίωση νομοθετικών τροποποιήσεων. Τα δεδομένα για την

31 <https://bycs.org/> BYCS is an Amsterdam-based global NGO supporting community-led urban change through cycling.

32 See Sherry R. Arnstein's "A Ladder of Citizen Participation," Journal of the American Planning Association, Vol. 35, No. 4, July 1969, pp. 216-224.

κινητικότητα και κυρίως για την μικροκινητικότητα χρειάζονται πιο σύνθετες πληροφορίες αφού αφορούν ένα φαινόμενο όχι απλά τεχνικό αλλά κοινωνικόπολιτιστικό. Έτσι μπορούν να προκύψουν νομοθεσίες που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ευημερίας των μελλοντικών γενεών³³ και παρέχουν ένα ολιστικό πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, λαμβάνουν υπόψη τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο των αποφάσεων, και καλούν τους εμπλεκόμενους φορείς και πολίτες να συνεργαστούν για να αποτρέψουν επίμονα προβλήματα όπως η φτώχεια, οι ανισότητες στην υγεία και η κλιματική αλλαγή.

Βελτίωση στη λήψη αποφάσεων

Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί η λήψη αποφάσεων; Όσον αφορά τις μεταφορές, τονίζω την ανάγκη για μια προσέγγιση που επικεντρώνεται στον άνθρωπο, στον χρήστη. Χρειαζόμαστε καινοτόμους τρόπους, διαδραστικές κι απλοποιημένες μεθόδους για να συμμετέχουν οι πολίτες σε διαλόγους που καθορίζουν το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο δρουν καθημερινά κι από το οποίο επηρεάζονται. Η καταγραφή των εμπειριών και των γεγονότων, χωρίς κενά και ασάφειες, αλλά και η ουσιαστική “μετάφραση” αυτής της πληροφορίας πρέπει να διαμορφώνει τις νομοθεσίες σε ένα σύνολο κανόνων που προσαρμόζουν και ρυθμίζουν τις μετακινήσεις με βάση τα πραγματικά δεδομένα της Κύπρου.

Σήμερα, συνεχίζω μαζί με άλλα άτομα που έχουν πείσμα και παρόμοιες ιδέες να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες για να ευαισθητοποιήσουμε τους συμπολίτες μας και να προωθούμε καινοτόμες προσεγγίσεις για την ανάκτηση του δημόσιου χώρου και τη δημιουργία πιο πράσινων γειτονιών, όπου τον πρώτο λόγο για την ανάπτυξη τους έχει η τοπική κοινότητα και όχι τα συμφέροντα για τα ιδιωτικά οχήματα.

Ενθαρρύνω όσους επιθυμούν να δημιουργήσουν (κι όχι απλά να περιμένουν να δουν) αλλαγές στα θέματα που τους ενδιαφέρουν, να δεσμευτούν μέσω οργανωμένων πρωτοβουλιών και κοινοτήτων για την προώθηση των όσων προωθούν. Είναι στο χέρι μας να κάνουμε τη σκάλα της συμμετοχικότητας πιο προσβάσιμη, να την ταρακουνήσουμε για να την μετατρέψουμε ίσως σε μια ράμπα, την οποία μπορούν όλοι, χωρίς διακρίσεις, να ανέβουν για να πετύχουμε δημοκρατικά τις αλλαγές στα θέματα που μας επηρεάζουν και τα οποία επηρεάζουμε ως μέλη της κοινωνίας.

*Η Μαρίνα Κυριάκου είναι αρχιτέκτονας και πολεοδόμος, με έντονο επαγγελματικό κι ερευνητικό ενδιαφέρον για τη βιώσιμη κινητικότητα, την ενεργοποίηση του δημόσιου χώρου και τις πράσινες υποδομές. Από το 2019 ανέλαβε τον ανεξάρτητο κι εθελοντικό ρόλο Bicycle Mayor of Nicosia, αφότου εντάχθηκε στο διεθνές δίκτυο της BYCS. Σήμερα εργάζεται στο MKO Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου, ενώ παράλληλα είναι μέλος του MKO Urban Gorillas.

ΑΠΟΛΙΤΙΚ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΛΑΪΚΙΣΜΟΣ

του Κλείτου Φιλίππιδη*

Οι υγιείς δημοκρατίες βασίζονται στην συνύπαρξη και διαβούλευση μεταξύ του νομοθετικού και εκτελεστικού σώματος, με απώτερο σκοπό την χάραξη πολιτικής για πρόσπιση και ευημερία της κοινωνίας. Βάση αυτής της διαβούλευσης αποτελεί η επικοινωνία, τόσο μεταξύ των κρατικών φορέων αλλά πρωτίστως μεταξύ της πολιτείας και των πολιτών. Σε περίπτωση αδράνειας αυτής της επικοινωνιακής σχέσης, η δημοκρατική και ευημερούσα παραγωγή πολιτικής παραλύει αυτόματα, αφού πλέον δεν μπορούν να πραγματοποιούν επιτυχώς οι επιθυμίες των ψηφοφόρων σε νομοθετικά πλαίσια. Το παρόν άρθρο προτίθεται να αναλύσει πρόσφατα εργαλεία επικοινωνίας που υιοθετούνται από πολιτικούς φορείς και βλάπτουν τις επικοινωνιακές μας σχέσεις, οδηγώντας την χάραξη πολιτικής σε αδράνεια. Τα εργαλεία που θα αναφερθώ είναι ο απρόσκοπτος και σε ορισμένες περιπτώσεις μετριοπαθής λαϊκισμός αλλά και η απουσία ξεκάθαρων πολιτικών θέσεων και προθέσεων.

Κοινωνία, επικοινωνία και πολιτικός λόγος

Η κοινωνία βασίζεται στην επικοινωνία, πόσο μάλλον σε ένα κράτος του 21ου αιώνα, όπου τα μέσα επικοινωνίας και το διαδίκτυο έχουν κατακλύσει την ζωή μας. Πλέον οι πολιτικοί φορείς μπορούν να μιλήσουν στο κοινό τους εύκολα, γρήγορα και αποτελεσματικά, με μηδενικό κόστος, αποκτώντας ένα ευρύ φάσμα ακροατών από το οποίο μπορούν να αντλήσουν παράπονα, επιθυμίες αλλά και ψηφοφόρους. Δυστυχώς όμως, παρουσιάζεται κατάχρηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης ως προς την ποιότητα του πολιτικού επικοινωνιακού λόγου, τόσο σε περιπτώσεις προεκλογικών αναμετρήσεων αλλά και κατά την διάρκεια σοβαρών συζητήσεων, με σκοπό την πόλωση του ακροατηρίου. Το ακροατήριο αντιμετωπίζεται πλέον ως ένα κοινό ενδιαφέροντος (target group) στο οποίο γίνονται αναφορές μόνο για ό,τι θέλει να ακούσει, δημιουργώντας φυσικά ένα περιβάλλον απρόσκοπτου λαϊκισμού.

Στην προκειμένη περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρουσιάζεται ένα κύμα μετριοπαθούς λαϊκισμού, το οποίο φαίνεται να καλύπτει σοβαρά γεγονότα αλλά και να αδρανοποιεί τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Διάφοροι πολιτικοί φορείς υιοθετούν μετριοπαθείς στάσεις, γενικολογούν, προσφεύγουν συνεχώς στην μελλοντική εύρεση λύσεων υπό το πλαίσιο παγκόσμιων και ευρωπαϊκών

οργανισμών, χωρίς να παραθέτουν απτές θέσεις και λύσεις περί των θεμάτων. Για παράδειγμα, τόσο στο Κυπριακό όσο και στα μεταναστευτικό, παρουσιάζονται αδρανείς αντιδράσεις και γενικολογημένες παρατηρήσεις, οι οποίες δεν επιφέρουν αποτελέσματα παρά μόνο την παρεμπόδιση του έργου της δημοκρατίας.

«Απολιτικός» πολιτικός;

Ο χαρακτηρισμός «απολιτικός» έχει υιοθετηθεί από πολλούς δημοσιογράφους, οι οποίοι προσπαθούν να αναδείξουν πως αρκετές πολιτικές αναφορές και στάσεις πολιτικών φορέων δεν έχουν πολιτικό υπόβαθρο. Υπάρχει πραγματικά όμως οποιαδήποτε «απολιτικός» στάση; Αναγνωρίζοντας πως όλες οι απόψεις αλληλεπιδρούν και επηρεάζονται στο κοινωνικό μας περιβάλλον, καταλήγουμε στο ότι πολιτικοί φορείς υιοθετούν ένα λαϊκιστικό «απολιτικό προσωπείο» για να εξυπηρετήσουν προσωπικά ή κομματικά συμφέροντα. Θα ήταν αφελές να υποθέσουμε ότι τυχαία βασίζεται η επικοινωνιακή πολιτική προσώπων σε αυτά τα εργαλεία, αφού όπως όλα δείχνουν προτιμάται, διότι προωθεί στο κοινό αυτά που θέλει να ακούσει, κερδίζοντας έτσι την συμπάθεια και στήριξή του. Ένας πολιτικός προτιμά να κερδίσει το κοινό του προσφέροντας του εύκολα και έτοιμα (αλλά πολλές φορές ψευδώς και απρόσκοπτα) αυτά που θέλει να ακούσει, αντί να διαβουλευτεί και να διαφωνήσει έντονα με πολιτικό χαρακτήρα, για να υπερασπιστεί τις θέσεις του αλλά και την ευημερία της κοινωνίας.

Πολιτική αγωγή και ανανέωση

Λύσεις; Οι αλλαγές είναι αναγκαίες και η πάταξη των αντιδημοκρατικών τεχνικών μπορεί να προέλθει από δύο πεδία. Πρώτον, μέσω της ενίσχυσης της πολιτικής αγωγής, που δύναται να επιφέρει λαμπρά αποτελέσματα και να ενδυναμώσει την πολιτική παιδεία της κοινωνίας, προσφέροντας της την δυνατότητα να αναγνωρίζει ευκολότερα, οποιαδήποτε βλαβερά, λαϊκιστικά και επικοινωνιακά εργαλεία και δεύτερον, μέσω της ανεύρεσης πολιτικών ηγετών με όραμα και ξεκάθαρη πολιτική ατζέντα, η οποία βασίζεται σε επιστημονικά τεκμήρια και απτές θέσεις και προθέσεις.

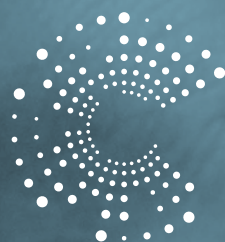
Η επικοινωνία θα έπρεπε να χαρακτηρίζεται από τις ευεργετικές της επιδράσεις ως προς την χάραξη πολιτικής και όχι την αμαύρωση των δημοκρατικών Θεσμών. Επιβάλλεται να παταχθεί ο «απολιτικός» λαϊκισμός και να δοθεί χώρος σε άτομα με ξεκάθαρες πολιτικές και επιστημονικά βάσιμες ατζέντες, να επιτελέσουν έργο και να διαφυλάξουν την δημοκρατία.

*Ο Κλείτος Φιλιππίδης είναι απόφοιτος του GC School of Careers και έχει ολοκληρώσει το πρώτο έτος των σπουδών του στο BSc Philosophy, Politics and Economics στο University College London (UCL). Έχει εργαστεί ως μέλος της Κυπριακής Παιδοβουλής σε θέματα ενίσχυσης της συμμετοχικότητας των παιδιών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, αλλά και ως σύμβουλος του Υπουργείου Παιδείας αναφορικά με την αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Έχει επίσης εργαστεί στο Ινστιτούτο Ερευνών Πολιτικής και Δημοκρατίας, ενώ είναι ο ιδρυτής της πολιτικής πλατφόρμας Μισό-Γεμάτο.

Κλειδί στη διαφάνεια το 4^ο **Cyprus Forum**

της Μυρτώς Ζουμίδου*

**Cyprus
Forum.**
Learn more together

Η συγκυρία που διανύουμε τα τελευταία χρόνια, απαιτεί ολοένα και πιο επιτακτικά περισσότερες απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα που αφορούν τα ζητήματα διαφάνειας, την ενίσχυση του κράτους δικαίου, τη δυνατότητα του πολίτη να γνωρίζει άμεσα τι συμβαίνει στο πολιτικό και στο κοινωνικό σκηνικό της χώρας μας

Αν κανείς αναζητήσει στο διαδίκτυο τη λέξη διαφάνεια, εντοπίζει την ερμηνεία της σε δύο επίπεδα. Το ένα που αφορά την ιδιότητα ενός υλικού που επιτρέπει να φαίνονται αντικείμενα που βρίσκονται πίσω ή μέσα σε αυτό και το άλλο, το μεταφορικό, που αφορά τις συνθήκες και τις διαδικασίες που επιτρέπουν να γίνεται φανερός ο τρόπος διαχείρισης. Από τι υλικό είναι φτιαγμένη η Δημοκρατία μας; Άραγε επιτρέπει να βλέπει ο πολίτης τι υπάρχει πίσω ή μέσα απ' αυτήν; Πόσο φανερός είναι λοιπόν ο τρόπος που αντιμετωπίζουν οι θεσμοί τις διαδικασίες του κράτους; Πως οι πολίτες αντιλαμβάνονται την ανάγκη για διαφάνεια; Περισσότερη διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας ζωής.

Η συγκυρία που διανύουμε τα τελευταία χρόνια, απαιτεί ολοένα και πιο επιτακτικά περισσότερες απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα που αφορούν τα ζητήματα διαφάνειας, την ενίσχυση του κράτους δικαίου, τη δυνατότητα του πολίτη να γνωρίζει άμεσα τι συμβαίνει στο πολιτικό και στο κοινωνικό σκηνικό της χώρας μας. Αναμφίβολα, αν επιχειρήσουμε να κάνουμε μια ανασκόπηση στα πολιτικά γεγονότα των τελευταίων ετών στη χώρα μας, αυτό που θα διαπιστώσουμε είναι σε μεγάλο ποσοστό την απώλεια της εμπιστοσύνης του πολίτη απέναντι στους θεσμούς και η ανάγκη για περισσότερη διαφάνεια.

Για μια σειρά από λόγους που αφορούν τα προαναφερθέντα λοιπόν, το 4ο Cyprus Forum, το οποίο θα διεξαχθεί στη Λευκωσία στις 29 και 30 Σεπτεμβρίου, στέφει τον «φακό» του γύρω από τη θεματική «Διαφάνεια» αναζητώντας το κλειδί εκείνο που θα μπορούσε να βελτιώσει τη Δημοκρατία και τους θεσμούς, σε μια περίοδο που ολοένα και αμβλύνεται η απόσταση μεταξύ κράτους και πολιτών, δημιουργώντας μια δυστοπική πραγματικότητα. Άλλωστε σε αυτά τα 11 χρόνια δράσης του Οχγγο, η ανάγκη της ενίσχυσης της διαφάνειας αποτελούσε μέρος του πυρήνα της αποστολής μας στην Κοινωνία των Πολιτών.

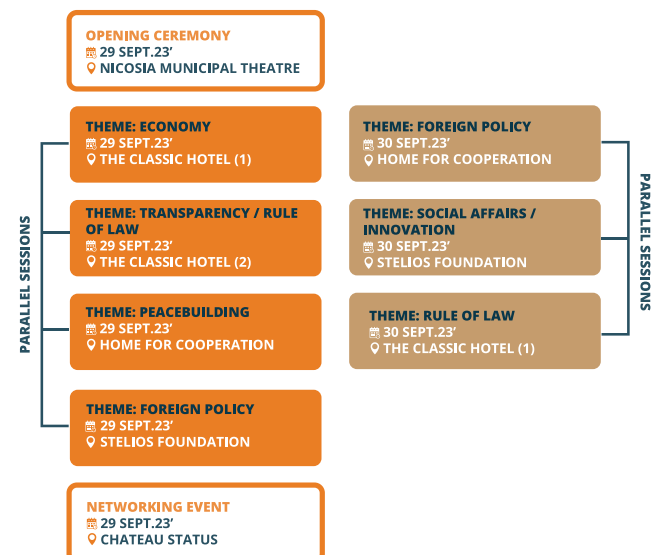
Μερικά από τα κύρια θέματα της ατζέντας του 4ου Cyprus Forum αφορούν συζητήσεις, γύρω από τη νομοθετική ρύθμιση του lobbying, τις εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα, τον ρόλο των ΜΜΕ στη Δημοκρατία, τη χρήση της τεχνολογίας στη διαδικασία της παραγωγής πολιτικής, με τη συμβολή πέραν των 200 εγχώριων και ξένων ομιλητών.

Μέσα από τη διαδικασία διοργάνωσης του 4ου Cyprus Forum, επιτύχαμε να διευρύνουμε τις συνεργασίες μας με διεθνή και εγχώρια ερευνητικά κέντρα και δεξαμενές σκέψης, οι οποίες αποτελούν και τους επιστημονικούς μας εταίρους, με σκοπό να αντλήσουμε γνώση και εμπειρία η οποία θα μπορούσε να συμβάλει

επικοινωνιακά στην παραγωγή πολιτικής γύρω από την κεντρική θεματική. Ανάμεσα σε αυτούς είναι η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Γραφείο του Ευρωκοινοβουλίου, τα Ηνωμένα Έθνη, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Bruegel, το PRIO, το Atlantic Council, το Centre For European Reform, το Friedrich Ebert Stiftung, το Transparency International, το Cyprus Institute, το CSI κλπ. Ωστόσο, όπως και κάθε χρόνο, παράλληλα θα αναπτυχθούν συζητήσεις που αφορούν την εξωτερική πολιτική, την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία.

Συνεχίζουμε συνέργειες

Για άλλη μια χρονιά, το Cyprus Forum συμπράττει για την διοργάνωσή του με το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών. Μια συνεργασία που αποτιμούμε ιδιαίτερα θετικά αφού φαίνεται να αποδίδει καρπούς για τη συνέχεια. Παίρνουμε το νήμα από τις δράσεις του και το φέρνουμε στη χώρα μας προκειμένου μέσα από κάθε διοργάνωση τα συμπεράσματα να αποτελούν καταλύτες θετικής αλλαγής. Παράλληλα, πηγή έμπνευσης και συνεργασίας αποτελούν φόρα όπως το Paris Peace Forum κ.α.

Η καρδιά του Cyprus Forum στο κέντρο της πρωτεύουσας

Μετά από τρεις επιτυχημένες διοργανώσεις, φέτος πάμε ένα βήμα μπροστά. Αλλάζουμε τη μορφή που γνωρίζαμε μέχρι στιγμής το Cyprus Forum, περνώντας στην δημιουργία περισσότερο διαδραστικών συζητήσεων μεγαλύτερης διάρκειας. Έτσι δίνουμε την ευκαιρία της

αλληλεπίδρασης και της δικτύωσης μεταξύ των ομιλητών και των συμμετεχόντων και καλούμε όλους όσοι σχετίζονται με τις επιμέρους θεματικές συζητήσεις ή ενδιαφέρονται να καταθέσουν απόψεις, είτε προέρχονται από τον χώρο της πολιτικής, είτε της επιχειρηματικότητας, είτε της ακαδημίας, είτε της κοινωνίας των πολιτών.

Η τελετή έναρξης του 4ου Cyprus Forum, θα πραγματοποιηθεί το πρωί της Παρασκευής 29 Σεπτεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας και ακολούθως θα γίνουν παράλληλες συζητήσεις ανά θεματική ενότητα σε τέσσερις διαφορετικές σκηνές, σε χώρους στην περιοχή, όπως το Stelios Foundation, το Σπίτι της Συνεργασίας και το Classic Hotel.

Σημειολογικά, επιλέγουμε να βρισκόμαστε για δύο μέρες, στο κέντρο της Λευκωσίας, δίπλα από κτίρια που στεγάζουν θεσμούς και εξουσίες, όπως τη Βουλή των Αντιπροσώπων και το Ανώτατο Δικαστήριο. Επιπλέον, η εγγύτητα του Λήδρα Πάλας από τους χώρους διεξαγωγής των συζητήσεων, αποτελεί ένα μέρος των προσπαθειών μας για την περαιτέρω εμπλοκή και συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων συμπατριωτών μας σε συζητήσεις και θέματα που απασχολούν και τις δύο κοινότητες.

Αντί επιλόγου...

Αν δούμε πίσω στο χρόνο, η παραγωγή πολιτικής αφορούσε λίγους και εκλεκτούς. Αυτούς που είχαν το προνόμιο και την υποχρέωση. Τους πολιτικούς. Το Cyprus Forum, ένα φιλόδοξο project από το Oxygono που μεγαλώνει, ωριμάζει και σιγά σιγά αφήνει θετικά αποτυπώματα στην αλλαγή που θέλουμε να δούμε στη χώρα μας. Για μας είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι τεχνοκράτες, ακαδημαϊκοί, κοινωνία των πολιτών, έρχονται πιο κοντά στους πολιτικούς και καταθέτουν απόψεις για την επίτευξη περισσότερο δίκαιων και βιώσιμων πολιτικών.

Θέσαμε ζητήματα στον δημόσιο διάλογο όπως το lobbying, η ζωντανή μετάδοση των συνεδριάσεων

των επιτροπών της Βουλής, η ενίσχυση της διαδικασίας της δημόσιας διαβούλευσης. Σε προηγούμενες διοργανώσεις συζητήσαμε ζητήματα όπως η ισότητα των φύλων στην πολιτική ενώπιον πολιτικών αρχηγών, οικοδόμηση της ειρήνης, ζητήματα επιχειρηματικότητας, έξυπνων πόλεων κ.α. Μέσα από την κάθε συζήτηση ακούστηκαν σημαντικές απόψεις και εξήχθησαν σημαντικά συμπεράσματα τα οποία μέσα από τον ετήσιο απολογισμό μας φροντίσαμε να φτάσουν στους αρμόδιους φορείς. Και συνεχίζουμε... Stay tuned! Το 5ο Cyprus Forum έρχεται... με την ανακοίνωση της κεντρικής θεματικής του στην φετινή τελετή έναρξης! Όπως κάθε χρόνο!

*Η Μυρτώ είναι κάτοχος πτυχίου Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και μεταπτυχιακού τίτλου με θέμα «Δημοσιογραφία και ΜΜΕ σε περιόδους κρίσεων» από το Πανεπιστήμιο Frederick. Ανάμεσα στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι τα ζητήματα πλαισίωσης στην ειδησεογραφία αλλά και του ειδησεογραφικού «agenda setting». Τα τελευταία χρόνια εργάζεται ως δημοσιογράφος σε κυπριακά έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης με ενδιαφέρον σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Είναι μέλος της Ένωσης Συντακτών Κύπρου.

Εσύ, κατέβασες το Νομο-app μας;

Όλες οι εξελίξεις της Κυπριακής Βουλής στο κινητό σου!

"FOUR LEGS GOOD, TWO LEGS BAD"

-George Orwell, Animal Farm

ISSN 2672-8680 (Έντυπη Μορφή)
ISSN 2672-8699 (Ηλεκτρονική Μορφή)

*Το εξώφυλλο είναι εμπνευσμένο και τροποποιημένο από τη διασκευή του
εξωφύλλου της "Φάρμας των Ζώων" του George Orwell από την AOMACA Prints.